

G. Otsa nim. Tallinna Muusikakool

**HELINDAJA ERIALA ÕPPEKAVA
kutsekeskharidusõpe**

Tallinn, 2008

Õppekava kinnitatud.
Direktori kk. nr.15 -ü,
13.05.2008

Õppeasutus: G. Otsa nim. Tallinna Muusikakool
Õppeasutuse kood: 70003968

ÕPPEKAVA REGISTREERIMISLEHT

Õppekavarühm Audiovisuaalne ja muu meedia

Õppekava Helindaja eriala
Audio Recordist

Õppekeel: eesti keel

Kutseõppe liik		kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis
		põhihariduse nõudeta kutseõpe
		kutseõpe põhihariduse baasil
	x	kutsekeskharidusõpe
		kutseõpe keskhariduse baasil
Maht õppenädalates (õn)	160 õn	
Õppekava koostamise alus: ” Helindaja eriala” riiklik õppekava, kutsestandard „ Helindaja III”		
Nõuded õpingute alustamiseks <i>Eelnevalt omandatud põhiharidus. Hea muusikaline kuulmine, vähemalt ühel muusikainstrumentil mängimise oskus algtasemel.</i>		
Õppekava struktuur Põhiõpingute moodulid: Üldõpingud: 6 õn; põhiõpingud: 97 õn, sh. praktika 30 õn, lõpueksam 5 õn; valikõpingud 17 õn; üldhariduslikud õpingud: 40 õn		
Nõuded õpingute lõpetamiseks Õppekava läbitud täies mahus positiivsete tulemustega, sh sooritatud praktikad ja 2- osaline lõpueksam.		
Lõpetamisel väljastatavad dokumendid Lõputunnistus kutsekeskharidusõppe läbimise kohta ja hinneteleht		

Õppekava vastab sisuliselt ja vormistuslikult esitatud nõuetele2008a.

/ees- ja perenimi, allkiri/, REKK kutsehariduse osakonna peaspetsialist

ÜLDOSA

1. Õppekava koostamise alus, eesmärk ja ülesanded

Helindaja kooliõppekava koostamise aluseks on „Helindaja III“ kutsestandard ja helindaja eriala riiklik õppekava. (HTM määrus nr. 16, 27.02.2008.a.)

Õppekava eesmärk on viia läbi kutsekeskhariduslikku õpet põhihariduse baasil muusikaliste annete ja tehnilise taibuga noortele valmistamaks ette tulevasi helirežissööri assistente- helindajaid.

Õppekava kaudu võimaldatakse õppureil omandada üld-, üldhariduslikke, üldmuusikalisi ja põhioskusi ning teadmisi, läbida erinevaid praktikaid. Kooli lõpetamiseks sooritavad õpilased teoreetilise komplekseksami ja koostavad ning kaitsevad lõputöö “Helindaja III” kutsestandardiga kehtestatud nõuete tasemel. Helindaja tööks on heli salvestamine ja töötlemine. Helindaja eriala lõpetanud spetsialist on ette valmistatud tööks erinevates olukordades: stuudios, elava esitusega kontserdil, filmis, TV-s, raadios, teatris.

Kool on koostanud valikõpingud lähtuvalt kahest printsiibist: 1) kooli vastava osakonna poolt valitud kitsa spetsialiseerumisega õpingud ja 2) õpilase poolt valitavad õpingud kas sama eriala või koolis õpetatavate teiste erialade moodulitena, mis täiendavad ja mitmekesistavad õpilase erialaseid teadmisi ja oskusi ja võimaldavad tal edaspidises tööelus olla mitmekülgselt haritud ja konkurentsivõimelisem.

Üldharidusõpingud õppekavas kindlustavad õppureile teise taseme hariduse, avardavad õppijate üldist silmaringi ja on ettevalmistuseks edaspidise haridustee jätkamisel; nende õpetamisega kujundatakse isiksus, kes on valmis edaspidiseks elukestvaks õppeks. Riigieksamite sooritamine üldhariduslikes ainetes ei ole kohustuslik, kuid nende vabatahtlik sooritamine kindlustab edasiõppimise võimaluse kõrgkoolides.

Vastavalt kooli ning Eesti Teatri- ja Muusikaakadeemia (EMTA) kirjalikule kokkuleppele on võimalik parimatel õppijatel ühitada solfedžo ja harmoonia koolilõpueksam tasemeeksami-sisseastumiseksamiga EMTA-sse. Selle eksami edukalt sooritanuile väljastab kool vastava tõendi.

Helindaja eriala õppekava ülesandeks on luua õppijate vajadustele vastav ning neid õppima motiveeriv õpikeskkond, mis toetaks iga õppuri isiksuse tasakaalustatud arengut ja suunaks edaspidisele elukestvatele õppele.

Helindaja eriala õppekava kaudu arendatakse õppurite muusikalist kuulmist, loovust, täpsust, korrektsust ja teenindusvalmidust.

2. Vastuvõtunõuded

2.1. Nõutav eelharidus: põhiharidus.

2.2. Erinõuded: hea muusikaline kuulmine, vähemalt ühel instrumendil mängimise oskus algtasemel.

2.3. Sisseastumiseksamid: muusikaline katse (solfedžo), 2 erineva iseloomuga pala mängimine mingil instrumendil (klaver, kitarr, akordion vm.), kutsesobivuse vestlus.

2.4. Sisseastumisdokumendid:

- isiklik avaldus (täidetakse kohapeal);
 - haridust tõendav dokument;
- isikut tõendav dokument (pass või ID kaart); 4 fotot 3x4.

3. Kutsestandardist tulenevad oskuskõuded

3.1 Üldoskused ja -teadmised

- 3.1.1 Teada majanduse põhimõisteid ja osata toime tulla ettevõtluskeskkonnas;
- 3.1.2 Tunda peamisi töösuhteid reguleerivaid õigusakte: töölepingu sõlmimise, muutmise ja lõpetamisega seotud õiguslikke aluseid, palga ja puhkuse, töö- ja puhkeaja korraldust ja arvestamise aluseid, teab töösuhte pinnalt tekkinud vaidluste lahendamise võimalusi;
- 3.1.3 Teada kutseala- ja autorikaitsega seotud õigusakte;
- 3.1.4 Osata suhelda positiivse suhtluskeskkonna kaudu, lahendada mittestandardseid olukordi töös klientidega;
- 3.1.5 Kasutada oma töös eesti ja inglise keelt kesktasemel, vene keelt algtasemel;
- 3.1.6 Tunda ja osata kasutada arvutit kasutaja tasemel (AO1–AO3 ja AO7);
- 3.1.7 Tunda kutseetikat ja esinemiskultuuri;

3.2. Põhioskused ja teadmised

- 3.2.1. Osata mängida mõnda instrumenti algtasemel;
- 3.2.2. Omada head muusikalist kuulmist ja arendada seda läbi solfedžo ning harmoonia õpetuse, tunda muusikateooria aluseid;
- 3.2.3. Tunda erinevate ajastute ja stiilide muusikalugu;
- 3.2.4. Osata analüüsida heliteoste vormi, tunda instrumente ja lugeda partituuri;
- 3.2.5. Tunda ja osata kasutada muusikaalaseid arvutirakendusi;
- 3.2.6. Tunda heliaparatuuri, osata töötada MIDI keskkonnas, salvestada heli nii ruumis kui vabas õhus, osata kasutada heliefekte;
- 3.2.7. Teada ja osata kasutada helirežii aluseid;
- 3.2.8. Tunda erinevaid helitöötlusprogramme;
- 3.2.9. Teada helindamise ajalugu;
- 3.2.10. Teada ja osata kasutada teatrihelindamise, multimeedia aluseid;
- 3.2.11. Osata helindada filme- ja videot.

3.3. Isikuomadused

- 3.3.1. Väga hea muusikaline kuulmine;
- 3.3.2. Loovus;
- 3.3.3. Täpsus ja korrektsus;
- 3.3.4. Positiivne suhtlusoskus ja teenindusvalmidus.

4. Hindamise põhimõtted ja kriteeriumid

4.1. 4.1.G. Otsa nim TMK toimub hindamine haridusministri 16.novembri 2006. a. määruse 41 „Õpilaste hindamise,...alused, tingimused ja kord” alusel.

4.2. Õpitulemuste hindamine:

- annab teavet õppeedukusest;
- suunab õpilase enesehinnangu kujunemist;

- on aluseks õpetaja tegevusele õpilase õppimise ja arengu toetamisel;
- motiveerib õpilast sihikindlamalt õppima.

4.3. Hindamine toimub:

- Protsessihinne (semestrihinne) on õppimise üksiktulemuste hindamine, eesmärgiga anda õpilasele tagasisidet õppimise edukusest, selgitada välja probleeme õppimises, suunata, korrigeerida ja vajadusel diferentseerida õpiülesandeid, arvestades õpilase iseärasusi, toetada õpimotivatsiooni ja positiivset enesehinnangut. Semestrihinne pannakse välja vähemalt kolme hinde alusel.
- Kokkuvõttev hindamine (hindelise arvestuse, eksami-, või aastahinne).

4.4. Õpitulemusi hindab aineõpetaja või eksamikomisjon.

4.5. Kuna muusika ja esituskunsti valdkonnas on vajalik paindlik ja õpilaste arengut toetav hindamissüsteem, siis vastavalt kooli õppekorralduseeskirjale toimib koolis 6- palline hindamissüsteem, mis lõputunnistusele teisendatakse 5-palli süsteemi.

4.6. Koolis kasutatav hindamiskaala:

- A (5+) suurepärase – 95-100%
- B (5) väga hea – 85-94%
- C (4) hea – 70-84%
- D (3) rahuldav – 55-69%
- E (3) kasin – 45-54%
- F (2;1) nõrk – 0-44%

Hinde «A» saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on õige ja täielik, loogiline ja mõtestatud, praktilises tegevuses ilmneb omandatu iseseisev ja loov rakendamine.

Hinde «B» saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on üldiselt õige, loogiline ja mõtestatud.

Hinde «C» saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus pole täielik või esineb väiksemaid eksimusi, praktilises tegevuses jääb mõnel määral puudu iseseisvusest.

Hinde «D» saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus on põhiosas õige, põhioskused on omandatud, kuid teadmiste rakendamisel praktilises tegevuses esineb raskusi. Õpilane vajab juhendamist ja suunamist.

Hinde «E» saab õpilane, kelle suulises vastuses (esituses), kirjalikus töös, praktilises tegevuses või selle tulemuses on puudusi ja eksimusi. Õpilane teeb rohkesti sisulisi vigu, ei suuda teadmisi rakendada ka suunamise ja juhendamise korral.

Hinde «F» saab õpilane, kelle suuline vastus (esitus), kirjalik töö, praktiline tegevus või selle tulemus näitab, et tal nõutavad teadmised ja oskused puuduvad.

4.7.Õpinguraamatusse kantakse hinded tähtnimetustega, kooli lõputunnistuse hinnetelehel taandatakse tähed (A–F) viiepallisüsteemi, kus 3–5 (A–E) on positiivsed ja 1–2 (F) – negatiivsed hinded.

5. Lõpueksam ja lõputöö:

5.1 Komplekslõpueksam sisaldab:

- konkreetse kontserdi, teatrietenduse jt ürituste helindamisprojekti koostamine,
- projekti teostus,
- tulemi analüüs;

5.2. Lõputöö hindamisel arvestatakse:

- Materjali ettevalmistamist,
- Vormistamist,
- Teostuse ja tulemi kvaliteeti, analüüsi,
- Töö kaitsmist.

6.Lõpetamise nõuded ja väljastatav dokument

6.1.Õpilastele, kes on käesoleva õppekava täitnud täies mahus, läbinud kõik õppekavas olevad õppeained positiivsetele hinnetele, s.h. sooritanud kõik koolieksamid ja arvestused, läbinud praktikad, sooritanud lõpueksami teoreetilise testi, koostanud ja kaitsnud praktilise lõputöö(eksplikatsiooni); kelle käitumist on hinnatud vähemalt rahuldavaks väljastatakse riiklik lõputunnistus kutsekeskhariduse omandamise kohta ja hinnetelett.

6.2.Neile, kes ei ole läbinud õppekava täies mahus väljastatakse kooli blanketil tõend läbitud õppeainete kohta.

6.3.Kõikidel soovijatel on võimalus vahetult jätkata õpinguid mistahes kõrgkoolis üldkehtivas korras ja vastavuses iga kõrgkooli sisseastumiseeskirjadega.

7.Õppekava struktuur ja maht

7.1.Moodulite loetelu ja maht õppenädalates/tundides ja hindamisvormid

Jrk nr.	Moodulid	Kokku õn/t	T õn/t	PT õn/t	Hinne
	Üldõpingud	6/240		3,5/140	
1.	Arvutikasutus ja noodigraafika programmid	1/40	0	1/40	PH
2.	Ettevõtluse alused	1/40	0,5/20	0,5/20	PH
3.	Kutse-eeetika	1/40	0,5/20	0,5/20	PH
4.	Suhtlemise alused	1/40	0,5/20	0,5/20	PH
5.	Töökeskonna ohutuse alused	1/40	0,5/20	0,5/20	PH
6.	Asjaajamise ja õiguse alused	1/40	0,5/20	0,5/20	PH
	Põhiõpingud	98/392		67,5/270	
7.	Helindus	16/640	14/560	2/80	PH, HA, E
8.	Arvutihelitöötlus ja rakendusprogrammid	8/320	2/80	6/240	PH, E
9.	MIDI-keskkond ja multimeedia alused	4/160	1/40	3/120	PH, HA
10.	Instrumendiõpetus	6/240	0	6/240	PH, HA
11.	Pillide tundmine ja partituuri lugemise alused	3/120	2/80	1/40	PH
12.	Muusikateooria	8/320	4/160	4/160	PH, E
13.	Solfedžo	8/320	2/80	6/240	PH, E
14.	Muusikalugu	9/360	5/200	4/160	PH, E
15.	Praktika	30/1200		30/1200	PH
16.	Lõpueksam	5/200	1/40	4/160	LE

	Valikõpingud	17/680			
17.	Lisainstrument	3/120	0	3/120	PH
18.	Laulmine/pop-jazz laulmine	3/120	0	3/120	PH
19.	Klaverisaate kujundamine	3/120	0	3/120	PH
20.	Dirigeerimise alused	1/40	0	1/40	PH
21.	Dirigeerimise jätkukursus	2/80	0	2/80	PH
22.	Helilooming	3/120	0	3/120	PH
23.	Hääleseade	3/120	0	3/120	PH
24.	Koorilaul	6/240	0	6/240	PH
25.	Improvisatsioon	4/160	1/40	3/120	PH
26.	Erialased võõrkeeled	3/120	1,5/60	1,5/60	PH
27.	Tasandussolfedžo	2/80	0	2/80	PH
28.	Muusikalugu II	4/160	3/120	1/40	PH
29.	Ansambli-orkestrimäng/big band	8/320	0	8/320	PH
30.	Pillide hooldus ja häälestamine	3/120	0,5/20	2,5/100	PH
	Üldharidusõpingud				
31.	Eesti keel	6/240	5/200	1/40	E
32.	Kirjandus	6/240	5/200	1/40	E
33.	Inglise keel	6/240	5/200	1/40	E
34.	Teine võõrkeel	2/80	1/40	1/40	PH
35.	Ajalugu	3/120	2,5/100	0,5/20	E
36.	Kunstilugu	1/40	0,5/20	0,5/20	PH
37.	Matemaatika	4/160	2/80	2/80	PH
38.	Füüsika	3/120	2/80	1/40	PH
39.	Keemia	2/80	1/40	1/40	PH
40.	Bioloogia	2/80	2/80	0	PH
41.	Geograafia	1/40	0,5/20	0,5/20	PH

42.	Inimeseõpetus/psühholoogia	1/40	0,5/20	0,5/20	PH
43.	Ühiskonnaõpetus	1/40	1/40	0	PH
44.	Liikumine	2/80	0	1/40	pH
	Kokku	160/6400			

Lühendid:

T = teoreetiline õpe,
PT = praktiline õpe,
IT = iseseisev töö

Hindamine:

PH = protsessihinne
E = eksam
HA = hindeline arvestus

Igal õpilasel tuleb pakutud loetelust valida õppeaineid kokku 17 õn/ 680 tunni mahus. Osa valikõpingutest on kooli ja eriala osakonna ettepanekul vastavalt kitsale spetsialiseerumisele, osa õpilane enda valikul koolis õpetatavate erialade moodulite hulgast või täiendavate üldharidusõpingut

7.2. Õpingute jaotus õppeaastati

Moodulid	Maht kokku	I / II sem	IT	Kokku	III/IV sem	IT	Kokku	V/VI sem	IT	Kokku	VII/VIII sem	IT	Kokku
I Üldõpingud	6/240			0			3/120			3/120			0
M 1 Loovus ja ettevõtluse alused													
1.1 Arvutikasutuse alused. Noodigraafika programmid. Muusika tarkvara	1/40	0	0	0	14/18	8	1/40	0	0	0	0	0	0
1.2 Suhtlemise alused	1/40	0	0	0	0	0	0	24/0	16	1/40	0	0	0
1.3 Töökeskonna ohutuse al-d	1/40	0	0	0	0	0	0	14/18	8	1/40	0	0	0
1.4 Kutse-eeetika	1/40	0	0	0	0/18	22	1/40	0	0	0	0	0	0
1.5 Ettevõtluse alused	1/40	0	0	0	0	0	0	14/18	8	1/40	0	0	0
1.6 Asjaajamise ja õiguse alused	1/40	0	0	0	0/18	22	1/40	0	0	0	0	0	0
II Põhiõpingud													
M2 Helindus	16/640			3/120			4,5/180			4,5/180			4/160
2.1. Helinduse põhialused ja ajal.	9/360	42/54	24	3/120	28/36	16	2/80	28/36	16	2/80	28/36	16	2/80
2.2 Helitehnoloogia al.	3,5/ 140	0	0	0	0	0	0	14/36	10	1,5/60	28/36	16	2/80
2.3 Helirežii	1/40	0	0	0	28/0	12	1/40	0	0	0	0	0	0
2.4. Teatrihelinduse al.	1/40	0	0	0	0	0	0	28/0	12	1/40	0	0	0
2.5. Audiomeedia	1,5/60	0	0	0	28/36	16	1,5/60	0	0	0	0	0	0
M3 Arvutiheli tööt. ja rakendusprogrammid	8/320	28/36	16	2/80	0	80	2/80	0	80	2/80	0	80	2/80
M4 MIDI keskkond ja multimeedia al.	4/160	0	0	0	14/18	8	1/40	14/18	8	1/40	28/36	16	2/80
M5 Instrumendiõpetus/üldklaver	6/240	14/18	8	1/40	28/36	16	2/80	28/36	16	2/80	14/18	8	1/40

M6 Pillide tundmine ja partituuri lug. al.	3/120	0	0	0	28/36	56	3/120	0	0	0	0	0	0
M7 Muusikateooria	8/320			2/80			2/80			2/80			2/80
7.1. Muusika elementaarteooria	2/80	28/36	16	2/80									
7.2 Harmoonia	6/240	0	0	0	32/40	8	2/80	32/40	8	2/80	32/40	8	2/80
M8 Solfedžo	8/320			2/80			2/80			2/80			2/80
8.1 Solfedžo	8/320	32/40	8	2/80	32/40	8	2/80	32/40	8	2/80	32/40	8	2/80
M9 Muusikalugu 1	9/360			2/80			2/80			3/120			2/80
8.1 Üldmuusikalugu	7/280	28/36	16	2/80	28/36	16	2/80	28/36	16	2/80	0/36	4	1/40
8.2 Eesti muusika	2/80	0	0	0	0	0	0	0/36	4	1/40	28/0	12	1/40
Praktika	30/1200			2/80			4/160			8,5/340			15,5/620
- Elava ettekande helind.	14/560	0/64	16	2/80	48/48	24	3/120	64/64	92	5,5/220	48/48	204	7,5/300
- Stuudiotöö	14/560	0	0	0	0/32	8	1/40	48/48	24	3/120	48/48	144	6/240
- Raadio, TV, filmi, video- või teatrilindamine	2/80	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0/32	48	2/80
M11 Lõpueksam	5/200				0	0	0	0	0	0			5/200
- Teoreetiline test	2/80				0	0	0	0	0	0	0/40	40	2/80
- Praktiline töö	3/120				0	0	0	0	0	0	0/80	40	3/120
Valikõpingud	17/680			8/320			0,5/20			4/160			4,5/180
Üldharidusõpingud	40/1600	252/324	144	18/720	196/252	112	14/560	112/144	64	8/320	0	0	0
Kokku	160/6400			40/1600			40/1600			40/1600			40/1600

7.3 Üldhariduslike õppeainete tunnijaotusplaan (õn/t)

Õppeained	Ind/ rühm	Tunde		Kokku õn/t	Semester		Kokku õn/t	Semester		Kokku õn/t	Semester		Kokku õn/t
		AT	IT		I	II		III	IV		V	VI	
Eesti keel	rühm	192	48	6/240	28	36	2/80	28	36	2/80	28	36	2/80
Kirjandus	rühm	192	48	6/240	28	36	2/80	28	36	2/80	28	36	2/80
Inglise keel	rühm	192	48	6/240	28	36	2/80	28	36	2/80	28	36	2/80
Teine võõrkeel	rühm	64	16	2/80	28	36	2/80	-	-	-	-	-	-
Ajalugu	rühm	96	24	3/120	28	36	2/80	14	18	1/40	-	-	-
Kunstilugu	rühm	32	8	1/40	-	-	-	14	18	1/40	-	-	-
Matemaatika	rühm	128	32	4/160	28	36	2/80	14	18	1/40	14	18	1/40
Keemia	rühm	64	16	2/80	28	36	2/80	-	-	-	-	-	-
Bioloogia	rühm	64	16	2/80	28	36	2/80	-	-	-	-	-	-
Füüsika	rühm	96	24	3/120	14	18	1/40	28	36	2/80	-	-	-
Geograafia	rühm	32	8	1/40	14	18	1/40	-	-	-	-	-	-
Inimeseõpetus	rühm	32	8	1/40	-	-	-	14	18	1/40	-	-	-
Ühiskonnaõpetus	rühm	32	8	1/40	-	-	-	-	-	-	14	18	1/40
Liikumine	rühm	64	16	2/80	-	-	-	28	36	2/80	-	-	-
Kokku				40/ 1600	252	324	18/720	196	252	14/560	112	144	8/320

ÜLDÕPINGUTE MOODULID

ARVUTIKASUTUS JA NOODIGRAAFIKA PROGRAMMID

1 õn

PT - 1 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad algteadmised ja -oskused arvutikasutuse ning arvutil dokumentide koostamise põhimõtetest, saavad ülevaate muusikaprogrammide võimalustest ning nende kasutamise esmase oskuse.

2. Nõudmised mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. ARVUTIKASUTUSE ALUSED. Arvutikasutamine ja failihaldus, sh muusikafailid. Teksti- ja dokumenditöötlus. Informatsioon ja kommunikatsioon.

3.2. NOODIGRAAFIKAPROGRAMMID. Enamkasutatavad noodigraafikaprogrammid: ülevaade, võimalused, erinevused ja sarnasused.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- arvutikasutuse põhialuseid,
- noodigraafikaprogramme;

oskab:

- rakendada failihalduse ja tekstitöötluse programme,
- kasutada Interneti, saata ja vastu võtta e-kirju koos manustega,
- sisestada noote arvutiklaviatuuri või *MIDI*-süntesaatori abil,
- praktiliselt kasutada noteerimisprogramme (lühikäsud, kiirendavad võtted, kopeerimine, transponeerimine, kujundusvõtted, üksikpartiide partituurist eraldamine jt),

- salvestada arvutisse heli *MIDI*-formaadis ja seda töödelda,
- konverteerida helifaile.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- elementaarset arvutikasutuse oskust,
- noodigraafika oskust arvutil,
- helifaili ülekandmise oskust.

Moodulit hinnatakse protsessihinnetega, mis kujunevad 25% arvutikasutaja AO oskustest, 50% noodigraafika kasutamise- ja 25% helifaili kasutamise oskusest.

ETTEVÕTLUSE ALUSED

1 õn

T - 0,5 õn, PT - 0,5 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad algteadmised majanduse, ettevõtluse vormide ja ettevõtluse põhimõistete kohta.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1.MAJANDUSE PÕHIKÜSIMUSED. Majandusliku käitumise reeglid, tulude jaotuse põhimõtted, turumajandus, riigieelarve, maksud, raha ja pangandus.

3.2.ETTEVÕTLUSE PÕHIMÕISTED. Ettevõtte, ettevõtja, ettevõtlus. Ühistegevuse põhimõtted. Äriühing, mittetulundusühing, füüsilisest isikust ettevõtja (FIE).

3.3. ETTEVÕTTE LOOMISE ETAPID JA TEGUTSEMISE PÕHIKOMPONENDID. Loomine, juhtimine, turundus, finantseerimine, aruandlus.

3.4. ETTEVÕTJANA TÖÖTAMISE PÕHIREEGLID. Registreerimine, aruandlus.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- ühiskonnas toimuvaid majandusprotsesse,
- turumajanduse komponente,
- ettevõtlusse lülitumise ja seal tegutsemise põhialuseid,
- ettevõtjana tegutsemise põhireegleid;

oskab:

- praktiliselt koostada lihtsamat ettevõtte äriplaani,
- tegutseda ettevõtjana.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- erinevate ettevõtluse põhialuste ja tähtsamate liikide tundmist,
- näidisülesannete lahendamise oskust ettevõtjana tegutsemisel,
- lihtsama äriplaani koostamise oskust.

Moodulit hinnatakse protsessihinnetega, mis kujunevad 25% ettevõtluse põhialuste tundmisest, 25% näidisülesannete lahendamise tulemustest ja 50% äriplaani koostamisest. Õpilastelt võetakse tagasisidet kontrolltööde ning koduste ülesannete täitmise kaudu.

KUTSE-EETIKA

1 õn

T - 0,5 õn, PT - 0,5 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teadmised eetika ja kutse-eetika põhimõtetest ja oskuse rakendada neid oma kutsealases töös.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1.EETIKA JA ESTEETIKA. Eetika ja esteetika põhimõisted ja kutse-eetiline seotus. Teoloogiline, deontoloogiline ja enesehuvi eetika. Avalik hoiak ja ühiskondlik-moraalsed normid. Väärtushinnangud ja mõju ühiskonnaliikmetele.

3.2.TÖÖ- JA KUTSE-EETIKA. Profession, kutse, amet. Kohustuste ja vastutuse eetika. Tööandja ja töövõtja õigused ja eetiline vastutus. Töösuhete eetika. Juhi eetika.

Organisatsioonikultuur ja väärtused.

3.3.LOOMEPSÜHHOLOOGIA ALUSED. Loomeprotsess ja selle mõju looja psüühikale ja füsioloogiale. Loomeprotsessi avatus vastastikustele mõjutustele (tagasiside olulisus, toimetulek kriitikaga)

3.4.MUUSIKU KUI INTERPREEDI ERIALASE TEGEVUSE EETIKA. Lavalise esinemise eetika. Käitumiskultuur ja viisakus. Riietuskultuur. Sõnaline suhtlemine ja diplomaatiline läbirääkimisoskus. Etiketi tundmine mitmesugustes esinemisolukordades, sh ülevaade protokollinõuetest protokollilistel vastuvõttudel.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- eetika ja esteetika olemust ja arengut, teemakohaseid mõisteid ja nende seoseid,
- põhjanevaid ühiskondlik-moraalseid norme,
- väärtushinnanguid ja nende mõju kultuuris,
- töösuhete eetikat,
- viisaka käitumise ja läbirääkimiste reegleid,
- loomeprotsessi mõju professionaalsel ja isiksuslikul tasandil;

oskab:

- diskuteerida eetiliste dilemma üle ühiskonnas ja tööelus,
- suhelda korrektselt ja viisakalt, pidada läbirääkimisi,

- valida ja vastu võtta õigeid eetilisi otsuseid erinevates olukordades,
- järgida oma tööelus argisteetika ja kutse- eetika norme ning etiketti,
- arvestada ja toime tulla loomeprotsessist tingitud pingetega.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- eetika ja esteetika põhimõistete ja omavahelise seose tundmist,
- ühiskondlik-moraalsete normide tundmist,
- viisakus- ja kutse-eetika reeglitest kinnipidamise oskust,
- esteetilise välimuse, eetilise käitumise ja suhtlemise situatsiooniülesannete lahendamise oskust.
- loomeprotsessi iseärasuste tundmist ja nendega “toimetuleku” oskust situatsiooniülesannetes.

Moodulit hinnatakse protsessihinnetega, mis kujunevad 50% kirjalikust teoreetilistest teadmiste testist ja 50% situatsiooniülesannete täitmisest.

SUHTLEMISE ALUSED

1 õn

T - 0,5 õn, PT - 0,5 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad parema enesetaju, suhtlemisoskused ning karjääri planeerimise oskused.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1.SUHTLEMISPSÜHHOLOOGIA ALUSED. Tähelepanu; barjäärid suhtlemisel;

esinemisjulgus; kriitkale reageerimine; agressioon; stressi ja depressiooni erinevus, sümptomid ning abi, väsimus.

3.2.MINA KUI INDIVIID. Enesetunnetus. Väärtushinnangud ja hoiakud. Eneseanalüüs. Loovus.

3.3.MINA KUI MEESKONNA LIIGE. SUHTED. Suhtlemine grupis. Käitumise kohandamine. Kuulamine. Eneseväljendus. Enesekehtestamine. Konflikti lahendamine.

3.4.MINA KUI OMA KARJÄÄRI PLANEERIJA JA MOTIVEERITUD PROFESSIONAAL. Töö, elukutse ja kvalifikatsiooni väärtustamine. Rollianalüüs. Motivatsiooni leidmine ja hoidmine. Ajajuhtimine. Karjääri planeerimine (*DISC*-profiili järgi.)Käitumisreeglid.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- suhtlemise ja kriitilises olukorras abi (sh eneseabi) andmise ning kriitkale reageerimise põhitõdesid,
- oma tugevusi ja nõrkusi ning oskab neid suhtlemisel arvestada,
- grupiliikmete tegutsemismotiivide olulisust ning oskab end häälestada mitmesugusteks suhtlemissituatsioonideks,
- positiivne mõtlemise väärtust,
- iseenda väärtust ning oskab õigeaegselt näha ja väärtustada oma grupikuuluvust,
- usalduse väärtust iseenda ning kaasinimeste suhtes;

oskab:

- ära tunda stressi ja depressiooni (nende tekkimise põhjuseid), end juhtida ja “taastoota”,
- mõista ja aktsepteerida inimeste käitumise erinevusi ning luua usalduslikke suhteid,
- hinnata oma võimeid ja kalduvusi tuleviku planeerimisel,
- tajuda konflikte, analüüsida nende põhjusi ja otsida lahendusi,
- suhelda, muuta paindlikumaks suhtlemist eakaaslaste ja täiskasvanutega.
-

5. Hindamine

Hinnatakse:

- enesealalhoiu meetodite tundmist,
- suhtlemisteooriate tundmist,
- suhtlemismetoodikate rakendamise oskust.

Moodulit hinnatakse protsessihinnetega, mis kujunevad 50% situatsiooniülesannete täitmisest ja 50% erinevate teoreetiliste testide tulemustest.

TÖÖKESKKONNA OHUTUSE ALUSED

1 õn

T - 0,5 õn, PT - 0,5 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teadmised ja oskused töötervishoiust, tööohutusest, esmaabist ja keskkonda säästvast arengust.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1. TÖÖTERVISHOID JA TÖÖOHUTUS. Üldnõuded töökeskkonnale, töökoht ja töövahendid. Töökeskkonna ohutegurid ja ohutusjuhendid. Regulaarse tervisekontrolli tähtsus ja tööandja osa selles tegevuses. Turvalisus, käitumine ohuolukorras. Töö kutsehaigused.

3.2. ESMAABI. Tegutsemine õnnetuspaigal. Põhilised esmaabivõtted. Esmaabi lämbumise korral. Uppumine. Haavad ja verejooksud, abistamine nende korral. Kukkumine. Lihaste venitused ja luumurrud. Äkkhaigestumine ja teadvuse kaotus. Ägedad valud. Kiirelt tõusev ja kõrge palavik. Külma- ja kuumakahjustused. Mürgistused, sh alkohol ja narkootikumid.

Võõrkehad. Liiklusõnnetused. Sidumine ja toetusvahendid. Kannatanu tõstmine, kandmine, transportimine. Esmaabivahendid töökohal. Koduapteek.

3.3. KESKKOND JA SÄÄSTEV ARENG: JÄÄTMEKÄITLUS. Keskkonnastrateegia ja säästvaarengu põhimõtted. Keskkonnareostuse ennetamine ja vältimise võimalused töökeskkonnas ja olmes. Jäätmete teke ja liigitus. Ohtlikud jäätmed.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- üldnõudeid oma töökeskkonnale ja töökohale,
- oma töökoha võimalikke ohutegureid ja ohutusjuhendeid,
- regulaarse tervisekontrolli tähtsust ja tööandja kohustusi selles vallas,
- võimalikke kutsehaigusi oma erialal,
- põhilisi esmaabi võtteid,
- keskkonnahoiu ja säästva arengu üldpõhimõtteid,
- jäätmete liigitust ja ohtlike jäätmeid;

oskab:

- käituda turvaliselt ohuolukorras,
- kasutada esmaabivõtteid mitmesuguste õnnetusjuhtumite korral,
- siduda haavu, sulgeda verejooksu, toetada traumeeritud kehaosi,
- ennetada ja vältida võimalikke keskkonnareostusi oma töökohal ja olmes.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- töökeskkonnale ja töökohale esitatavate nõuete tundmist,
- ohutegurite ja ohutusjuhendite tundmist oma töökohas,
- töötaja ja tööandja õiguste ning kohustuste tundmist,
- põhiliste esmaabivõtete kasutamise oskust,
- keskkonnareostuse allikate ja säästva arengu põhimõtete tundmist.

Moodulit hinnatakse protsessihinnetega, mis kujunevad teoreetiliste testidest, praktilistest situatsiooniülesannete lahendamistest. Mooduli koondhinne kujuneb alljärgnevalt: tervishoid ja tööohutus – 40%, esmaabi – 40%, keskkonnakaitse ja jäätmekäitlus – 20%.

ASJAAJAMISE- JA ÕIGUSE ALUSED

1 õn

T - 0,5 õn, PT - 0,5 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad suudavad koostada oma edaspidise tööga seotud isiklike ja ametlike dokumente, tunnevad autorikaitse- ja tööseadustiku põhimõtteid ning oskavad neid oma igapäevases kutsetöös kasutada.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1. ASJAAJAMINE. Ametlikud ja isiklikud dokumendid. Eri liiki dokumentide koostamis- ja vormistusnõuded: dokumendiplangid, rekvisiidid, vormistamise protseduur. Avaldus, elulookirjeldus (CV), seletuskiri, tellimiskiri, volikiri, vastuskiri, vabanduskiri, nende koostamise ja vormistamise nõuded arvutil ja paber kandjal.

3.2. TÖÖÕIGUS. Lepingulised suhted: füüsilised ja juriidilised isikud, lepingud, volikirjad, ametijuhend. Töölepingu sõlmimine, muutmine ja lõpetamine, kollektiivleping, töötülid. Töö- ja puhkeae: töönorm, tööpäev, töönädal, ületunnitöö, öötöö, töö puhkepäevadel ja pühade ajal, puhkuse liigid ja tasustamine. Töötasu: palk, põhi- ja keskmine palk, lisatasu ja juurdemaksud.

3.3. AUTORIKAITSE. Autorikaitse seadus. Autorikaitse organisatsioonid. Autorite õigused ja kohustused. Autoriõigustega kaasnevad õigused. Sanktsioonid seaduse rikkumisel.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- eri liiki isiklike ja ametlike kirjade koostamise ja vormistamise nõudeid,
- peamisi autorikaitset reguleerivaid õigusakte,
- peamisi töösuhteid reguleerivaid õigusakte,
- töölepingus sätestatud poolte õigusi ja kohustusi,
- töölepingu sõlmimise, muutmise ja lõpetamise aluseid,

- palga ja puhkuse arvestamise aluseid,
- töö- ja puhkeaja korraldust ning arvestamise aluseid,
- töötingimuste kollektiivse kujundamise aluseid,
- töösuhte pinnalt tekkinud vaidluste lahendamise võimalusi;

oskab:

- koostada ja vormistada avaldust, elulookirjeldust(CV), iseloomustust, seletuskirja, tellimus- ja volikirja arvutil ja paber kandjal,
- koostada autorikaitsega seotud dokumentatsiooni,
- leida teavet töökeskkonda reguleerivate õigusaktide kohta,
- leida lahendusi töölepinguliste suhete ja autorikaitse pinnal tekkinud probleemidele ja vaidlustele.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- eri liiki dokumentide koostamise ja vormistamise oskust arvutil ja paber kandjal,
- töö- ja autoriõiguslike probleemidega kursisolekut,
- tähtsamate autori- ja tööõiguslaste mõistete tundmist,
- nende valdkondadega seotud institutsioonide tundmist.

Moodulit hinnatakse protsessihinnetega, mis kujunevad erinevate asjaajamise ülesannete- ja vormide täitmisest ja kirjalikust testist. Mooduli koondhinne kujuneb temade lõikes alljärgnevalt: asjaajamine- 30%, tööõigus -35%, autorikaitse – 35%.

PÕHIÕPINGUTE MOODULID

HELINDUS

16 õn

T - 14 õn, PT - 2 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad(alg)teadmised heli olemusest ja retsiendi(kuulaja) iseärasustest, põhimõisted ja algteadmised-oskused heli võimendamise, salvestamise ning töötlemise kohta.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

- 3.1. HELINDUSE PÕHIALUSED. Sissejuhatus erialasse. Helikeskkond. Levi seaduspärasused. Inimhääle ja instrumentide väljendusvahendid. Psühhoakustika. Elektroakustika.
- 3.2. HELITEHNOLOOGIA ALUSED. Analoog- ja digitaaltehnik. Komprimeerimistehnika (*Bit Reduction*). Helisignaali ühendamistehnika ja -standardid. Mikrofonitehnika. Mikseritehnika. Kõlari- ja kuularitehnika. Salvestamistehnika. Helindamiskeskonnad ja tingimused. *MIDI*-tehnik. Monofoon, stereofoon ja mitmekanaliline heliedastus. *Surround Sound*-tehnik. Helitöötlemise alused. Digitaalhelid kandjad ja formaadid. Digitaalhelid edastus ja levi. (Digi)Ringhääling(k.a. digiringhääling) ja selle standardid. Erialane terminoloogia võõrkeeles ja eestikeelsed vasted.
- 3.3. HELIREŽII ALUSED. Audiovisuaalkunsti väljendusvahendid. Raadio-, video-, filmi- ja multimeedia helindamise iseärasused. Muusikastiilide ja žanride, ajastute ja perioodide helindamise esteetika. Soovitud kõla (*sound*) saavutamise vahendid. Helipildi subjektiivse hindamise parameetrid ja helimulje kirjeldamine. Mono-, stereo- ja *SurroundSound*'i helipildi loomise alused.
- 3.4. TEATRIHELINDUSE ALUSED JA ISEÄRASUSED. Teatrihelinduse väljendusvahendid ja tehnilised vahendid. Koostöö lavastaja, kunstniku, dirigendi, liikumisjuhi jt loominguliste töötajatega kvaliteetse ja mõjusa lõpptulemuse saavutamiseks. Elektronmuusika, loodus-, olme- ja tehisheliefektide (taustade) kasutamine. *Live*-helindamise eripära.

- 3.5. FILMI- JA VIDEOHELINDAMISE ALUSED. Üldpõhimõtted ja eripära. Sünkroniseerimine. Valgustus- ja võttetehnika kasutamise eripära helindamisel. Mikrofonikasutuse eripära. Välitingimustes heli salvestamine. Arvutivideo- ja arvutiheli- montaaž. Videotehnoloogiad ja -formaadid. Järelhelindamine(*Post Production*). Lihtsama videotehnika kasutamine.
- 3.6. MULTIMEEDIA HELINDAMISE ALUSED. Teksti-, pildi-, diagrammide, animatsioonide, heli jt väljendusvahendite heliga koos arvutis kasutamise iseärasused. Multimeedia rakendustarkvara. Esitlustehnika ja selle kasutamise omapära. Videoprojektsiooni ja vastava helindussüsteemi seadmed. Paneeldiskussiooni ja sünkroontõlke helindamine.
- 3.7. HELINDUSE AJALUGU. Ülevaade helinduse arengu sõlmpunktidest: mehaanilise helisalvestuse sünni ja areng, esimene heliülekanne, esimene raadiosaade, magnetsalvestuse sünni ja areng, stereofoonia ja kvadrofoonia, digiheli esimesed sammud, digitaalhelihelid kandjad ja nende areng, helisünteesi areng, väljendusvahendite ja helitööga seotud ametite kirjeldused.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- eriala tähtsust ja rakendust edaspidises tööelus, õppeprotsessi korraldust;
- helinduse põhialuseid,
- võõrkeelset (inglise, vene) erialast terminoloogiat ning kasutab seda oma kutsetöös,
- helitehnoloogia aluseid,
- enamlevinud helindamisaparatuuri ning -tarkvara,
- heli muundamise/konverteerimise võimalusi,
- erinevaid helisalvestuse/ringhäälingu standardeid,
- teatrihelinduse põhimõtteid ja spetsiifikat,
- helisignaali enamlevinud ühendusmooduseid ja standardeid,
- stuudiotöö võimalusi ja elava esituse (*live-*) helindamise eripära ning orienteerub olemasolevates võimalustes,
- filmi ja video helindamise eripära,
- kaasaskantavat helisalvestusaparatuuri
- multimeedia mitmesuguseid väljendusvahendeid, nende iseärasusi,
- multimeedia rakendustarkvara,
- videoprojektsiooni ja ruumide helindamise (*PA*) seadmete komplekse,
- helindamise ajaloolist arengut;

oskab:

- komplekteerida stuudio ja *live*-helindamise aparatuuri ning helindada,

- helindada filmi ja videot,
- valida ja kasutada aparatuuri vastavalt helindamiskeskonnale,
- kasutada kaasaskantavat helisalvestusaparatuuri,
- helindada paneeldiskussioone ja sünkroontõlkeid.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- helindustehnika ja -tehnoloogia tundmist ja kasutamisoskust,
- stuudio ja *live*-helindamise aparatuuri komplekteerimis- ja ühendamisoskust,
- süsteemset helindamisvaldkonnas orienteerumist.

Mooduli hinne kujuneb teoreetiliste teadmiste testidest helinduse põhialuste ja ajaloo temades 15% ulatuses, mis lõpevad hindelise arvestusega.

Teemasid helitehnika alused hinnatakse iga õppeaasta lõpus praktilise tööde eksamiga ja teema moodustab 50% hinde kujunemisel, teema helirežii moodustab lõpphindest 20% ja hinnatakse praktilist tööd hindelise arvestusega; teema teatrihelinduse alused moodustab 5% hindest ja hinnatakse praktilist tegevust protsessihinnetega; teema multimeedia helindamise alused moodustab lõpphindest 10% ja hinnatakse praktilist tegevust hindelise arvestusega.

ARVUTIHELITÖÖTLUS JA RAKENDUSPROGRAMMID

8 õn

T - 2 õn, PT - 6 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad arvutihelitöötamise (*DAW*) põhimõisted ja alused, heli salvestamise ja töötlemise rakendusprogrammi abil töötlemise teoreetilised teadmised ning praktilised oskused, mis on vajalikud professionaalseks tööks helindajana.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Eelnevalt läbitud moodul „Arvutikasutamine ja noodigraafika programmid”.

3. Õppesisu

- 3.1. ARVUTIPÕHISE HELITÖÖTLUSE RIIST- JA TARKVARA. Arvutihelitöötluse riistvarakomponendid, arhitektuur, välised liidesed, süsteemitarkvara ja rakendustarkvara. Failid ja andmebaasid. Mäluhaldus. Turvalisus ja kaitse. Ülevaade enamkasutatavatest rakendusprogrammidest. Digitaalheli parameetrid ja iseärasused, failivormingud. Võõrkeelne erialaterminoloogia.
- 3.2. HELI SALVESTAMINE JA MONTAAŽ. Salvestatava digitaalheli parameetrid, enim levinud töövõtted ning standardid. Failivormingud ja -parameetrid, konverteerimine, montaaži ja kokkumängu iseärasused.
- 3.3. ARVUTIHELITÖÖTLUS. DSP-de kasutamise põhimõtted ja erisused.
- 3.4. PRAKTILINE TÖÖ RAKENDUSPROGRAMMIDEGA.
(nt. *Nuendo, Logic Audio, Pro Tools* vt.).

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- arvutihelisalvestamise riist- ja tarkvara,
- enamkasutatavaid helitöötlusprogramme,
- digitaalse heliga töötamise põhimõtteid ja parameetreid,
- digitaalse helitöötluse kasutamise algtõdesid;

oskab:

- töödelda salvestatud materjali arvuti abil,
- töödelda helimaterjali, kasutades mitut liiki töötlusvahendeid ja -mooduseid,
- teha salvestatud materjali lõplikku kokkumängu.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- heli salvestamise riist- ja tarkvara tundmist,
- arvutikasutamise oskust heli salvestamisel ja töötlemisel,
- helitöötlusprogrammi praktilist tundmist,
- helitehnilise ja -režiilise teostuse korrektsust.

Mooduli hinne kujuneb I õppeaasta lõpus protsessihinnetest ja teema lõpeb eksamiga, kus hinnatakse praktiliste ülesannete teostust erinevate teemade lõikes kokku 100%.

MIDI-KESKKOND JA MULTIMEEDIA ALUSED

4 õn

T - 1 õn, PT - 3 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teoreetilised teadmised ja praktilised oskused *MIDI*-st ja multimeedia alustest, mis on vajalikud tööks oma erialal ja võimaldavad jätkata haridusteed kõrgkoolis.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Eelnevalt läbitud moodul, „Arvutikasutamine ja noodigraafikaprogrammid”

3. Õppesisu

3.1. *MIDI*-KESKKOND. Ajalooline kujunemine ja esimesed instrumendid. Olemus. *MIDI* -ja audioformaadi erinevused. Riist- ja tarkvarapõhised instrumendid. Parameetrid. Erinevad formaadid: *General MIDI*. Standardne *MIDI*-fail.

3.2. MULTIMEEDIUM. Enamkasutatavate programmide tutvustus. Veebipõhised multimeedia- rakendused.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- *MIDI* ajalugu ja tähtsust,
- *MIDI* olemust ja parameetreid,
- riistvaraliste ja tarkvarapõhiste *MIDI*-instrumentide eripära ja kasutamist,
- põhilisi multimeedia rakenduse põhimõtteid;

oskab :

- talletada informatsiooni *MIDI*-keskkonnas,

- töödelda materjali *MIDI*-keskkonnas,
- kasutada *MIDI*-instrumente,
- koostada lihtsamaid veebipõhised multimeediarakendusi.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- informatsiooni talletamise oskust *MIDI*-keskkonnas,
- *MIDI*-signaalide seadistamise ja redigeerimise oskust,
- *MIDI*-instrumentide tundmist,
- veebipõhiste multimeedia rakenduste praktilise kasutamise oskust.

Mooduli hinne kujuneb teemade praktiliste ülesannete teostusest, hinne moodustub 100% ulatuses läbitud teemadest. Semestrite lõpus hinnatakse õpilasi protsessihinnetega, mooduli lõpus saadakse tagasiside hindelise arvestusena.

INSTRUMENDIÕPETUS

6 õn

PT - 6 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et vabalt valitud instrumendil omandavad õppijad mängimise baasoskuse, mis on vajalik helindaja erialaste oskuste toetamiseks.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. TÖÖ REPERTUAARIGA. Eri žanrid, stiilid ja vormid.

3.2. TÖÖ MÄNGUTEHNIKAGA. Heliredelid, harjutused, etüüdid.

3.3. INTERPREEDIOSKUSTE ARENDAMINE. Muusikalise minapildi kujundamine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- õpitava instrumendi aplikaaturreegleid,
- lihtsama raskusastmega repertuaari;

oskab:

- mängida heliredeleid,
- mängida mitmesuguse tehnikaga harjutusi ja etüüde,
- mängida eelnevalt ettevalmistatud eri žanrites, stiilides ja vormides repertuaari,
- arendada ja realiseerida terviklikult oma interpretatsioonialaseid muusikalisi võimeid.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- kunstilis-muusikalist eneseväljendusoskust,
- tehnilise teostuse korrektsust,
- teose terviku tunnetust,
- õpilase individuaalset arengut.

Mooduli hinne kujuneb hindelisest arvestusest iga õppeaasta lõpus. 100% hindest on ettevalmistatud repertuaari omandamine ja kunstilis-muusikaline ning tehniliselt korrektne esitus kontsertolukorras.

PILLIDE TUNDMINE JA PARTITUURI LUGEMISE ALUSED

3 õn

T - 2 õn, PT - 1 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad pillide tundmise ja partituuri lugemise alased teoreetilised teadmised ning praktilised oskused, mis on vajalikud professionaalseks tööks oma erialal ja võimaldavad jätkata haridusteed muusikakõrgkoolis.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Eelnevalt läbitud teema muusika elementaarteooria muusikateooria moodilist.

3. Õppesisu

- 3.1. PILLIDE TUNDMINE. Klassikalise sümfooniaorkestri instrumendid: pillide ehitus, ajalugu, registrilised iseärasused, dünaamilised võimalused, levinumad mänguvõtted, transpositsioonid. Pillide lavaline paiknemine eri koosseisudes.
- 3.2. PARTITUURI LUGEMINE. Partituuri ülesehitus. Erinevad pillide koosseisud, stiilid ja žanrid. Partituuri kõlalise realiseerimise moodused elavas ettekandes ja helisalvestamisel, nende erinevused.
- 3.3. ISESEISEV TÖÖ REPERTUAARIGA. Muusikalise silmaringi arendamine eri stiilides ja žanrites repertuaariga helikandjalt ja noodimaterjalist.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- klassikalise orkestri pillide ajalugu, ehitust, häälestust, registrilisi ja tämbrilisi iseärasusi, dünaamilisi võimalusi, enamkasutatavaid mänguvõtteid,
- üldkasutatavat muusikalist terminoloogiat,
- eri stiilides ja žanrites muusikat;

oskab:

- orienteeruda partituuris ja üksikpartiides,
- eristada koosseise, stiile ja žanreid.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- pillide tundmise oskust,
- partituuri tundmise oskust,
- muusikastiilide ja žanrite tundmist.

Mooduli hinne kujuneb 50% pillide tundmise kirjaliku testist ja 50% partituuri tundmise ja lugemise oskusest praktiliste ülesannete teostamisest protsessihinnetena.

MUUSIKATEOORIA

8 õn

T- 4 õn, PT- 4 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad komplekselt muusikateooria alased teadmised ja oskused, mis toetavad neid interpreediks kujunemisel valitud erialal ja annavad valmisoleku haridustee jätkamiseks kõrgkoolides muusika erialal.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. MUUSIKA ELEMENTAARTEOORIA. Heli omadused. Noodikirja alused. Meetrum ja rütm. Laad ja helistik. Intervallid ja akordid. Muusikateose faktuur ja lauseehitus.

Tempo, dünaamika ja agoogika terminid. Tähtsamad homofoonilise muusika vormid.

3.2. HARMOONIA. Akord ja kooskõla, 4-häälnne seade. Funktsionaalharmoonia põhialused. Diatoonika: kolmkõlad, septakordid ja nende pöörded. Sekvents.

Kromaatika (teoreetiline tutvustus). Lause ja perioodi harmooniline struktuur.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- muusika väljendusvahendeid,
- muusika terminoloogiat,
- heli omadusi,
- noodivältusi ja nendevahelisi suhteid,

- helikõrguste tähistusi ja erinevaid noodivõtmeid,
- erinevaid helilaade,
- kooskõlade struktuuri,
- muusika faktuuri liike ja lauseehituse aluseid,
- akorde ja nende funktsionaalseid suhteid,
- häältejuhtimise aluseid,
- harmoonia ja lauseehituse seoseid;

oskab:

- sõnastada põhimõisteid,
- ehitada intervale, akorde ja laade,
- harmoniseerida kirjalikult 8- taktilist diatoonilist meloodiat,
- mängida klaveril lihtsamat akordijärgnevust,
- analüüsida antud muusikalõigu harmooniat.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- põhimõistete sõnastamise oskust,
- tempo, dünaamika ja agoogika terminite tundmist,
- akordide-, intervallide-, laadide ehitamise ja määramise oskust,
- meloodia harmoniseerimise oskust,
- antud muusikalõigu harmoonilise analüüsi oskust,
- lihtsamate akordijärgnevuste mängimist klaveril.

Mooduli hinne kujuneb 35% ulatuses muusikateooria aluste eksamihindest teoreetiliste teadmiste kontrollina ja 65% harmoonia semestrihinnetest ja teema lõpus koolieksamist, kus õpilased praktiliselt harmoniseerivad etteantud meloodiat, analüüsivad õpetaja poolt valitud meloodiaid ning mängivad praktiliselt akordijärgnevusi.

SOLFEDŽO

8 õn

T – 2õn, PT – 6 õn

1.Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad süstematiseeritult muusikaalased teoreetilised teadmised ja praktilised oskused muusikalise kuulmise, mälu ja rütmide arendamiseks ning saavutavad nõutava taseme õpingute jätkamiseks muusikakõrgkoolides.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3.Õppesisu

3.1.TEOREETILINE ÕPE. Noodikirja ortograafia, noodivõtmed. Meetrum, rütm.

Intervallid. Akordid Laadid ja helistikud. Kromaatika.

3.2.PRAKTILINE ÕPE. Diktaadid: 1- häälised meloodilised-, rütmi-, mäludiktaadid.

Akordijärgnevused: põhikolmkõlad pööretega, kõrvalkolmkõlad, V₇ pööretega, II₇, VII₇ põhikujus. 1- häälne solfedžeerimine transponeerimisega sekundi piires. Mitmehäälne solfedžeerimine. Intervallide, akordide ja laadide ehitamine, määramine ja laulmine.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- laade, laadiastmete kulgemist ja funktsioone,
- intervale ja akorde,
- rütme ja meetrumeid,
- noodikirja aluseid,
- muusikalise kuulmise, mälu, intoneerimise ja rütmide arendamise võtteid;

oskab:

- kirjutada 1- häälset diktaati,
- kirjutada lihtsamat akordijärgnevust,

- laulda laade, intervale, akorde,
- solfedžeerida 1-häälset harjutust ja transponeerimisega sekundi ulatuses,

5.Hindamine

Hinnatakse:

- noodist laulmise oskust,
- intervallide, akordide ja laadide määramise ning laulmise oskust,
- diktaati,
- akordijärgnevust.

Mooduli hinne kujuneb 25% ulatuses iga mooduli teema praktilisest sooritusest noodist laulmise, kirjaliku diktaadi kirjutamise ja akordijärgnevuste ülesannete lahendamise oskustest. Mooulit hinnatakse esimesel õppeaastal protsessihinnetega, teise õppeaasta lõpus hindelise arvestusega ja mooduli lõpus EMTA sisseastumiseksamiga ühitatud eksamil.

MUUSIKALUGU

9 õn

T – 5 õn, PT – 4 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teadmisi muusikaajaloo stiiliperioodidest, žanritest, muusikaelu arengust, tähtsamatest heliloojatest ja nende loomingust.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1.ÕHTUMAADE MUUSIKAAJALUGU VARAKRISTLIKUST MUUSIKAST KUNI 18.SAJANDINI. Keskaeg, renessanss, barokk, klassitsism.

3.2.ÕHTUMAADE MUUSIKAAJALUGU 19. SAJANDIL. Vararomantismist hilis-romantismi, sh. nn. rahvuslikud koolkonnad.

3.3.MUUSIKALUGU 19.-20. SAJANDI VAHETUSEL NING 20.-21. SAJANDIL.

Hilisromantism,impressionism,ekspressionism,neoklassitsism,avangardism,postmo-dernism.

3.4.ÜLEVAADE EESTI MUUSIKAST. Eesti muusikalugu alates rahvamuusikast kuni tänapäevani sh pärimusmuusika.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- muusikaloo üldisi arenguetappe,
- peamisi stiiliperioode ja nende tunnusjooni,
- tähtsamate žanrite ja vormide arengut,
- tähtsamaid esituskoosseise ja nende arengulugu,
- muusikaloo väljapaistvamaid heliloojaid ja nende loomingut,
- muusikaterminoloogiat,
- muusikaelu arengulugu ja iseärasusi erinevatel perioodidel sh. Eesti pärimusmuusikat;

oskab:

- kasutada muusikaloolisi teadmisi praktilises muusikutegevuses,
- orienteeruda oma eriala repertuaaris,
- end muusikaga seonduvatel teemadel suuliselt ja kirjalikult väljendada.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- muusikaloo stiiliperioodide tundmist ja neis orienteerumist,
- tähtsamate žanrite, esituskoosseisude ja muusikavormide tundmist,
- väljapaistvamate heliloojate ja nende loomingu tundmist,
- muusikaterminoloogia tundmist ja kasutamisoskust,
- üldmuusikalist silmaringi ja kuulamiskogemust, sh analüütilist kuulamisoskust,

- eneseväljendusoskust.

Mooduli hinne kujuneb 80% üldmuusikaajaloo protsessihinnetest ja teema lõpus eksamihindest ning 20% ulatuses eesti muusika eksami hindest, kus õpilaste teadmisi kontrollitakse teoreetiliste testide, kirjalike referaatide ja muusika kuulamise seminaride sooritamise tulemusi.

PRAKTIKA

30 õn

PT - 30 õn

1. Eesmärk

Praktika mooduli eesmärk on, et õppijad arendavad, täiendavad ja rakendavad teoreetilises õppetöös omandatud teadmisi ja oskusi praktilises keskkonnas; kujundavad sotsiaalseid oskusi, isikuomadusi ja hoiakuid tulevaseks tööeluks ja elukestvaks õppeks.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Eelnevalt läbitud moodul „Heli töötlemine arvutiprogrammidega“.

3. Praktika liigid

3.1. ELAVA ETTEKANDE PRAKTIKA. Kontserdi helindamine (*PA*) ja salvestamine. Filmi või video helindamine välitingimustes.

3.2. STUUDIOPRAKTIKA. Helindamine ja järelhelindamine studios: ülesvõte, montaaž, kokkusalvestus, viimistlus. Nii filmi- ja videohelirea kui ka kontserdi järelhelindamine.

3.3. PRAKTIKA ERIALASES TÖÖKESKKONNAS. Raadio-, televisiooni-, filmi- või videohelindamine, k.a. vastav *live*-helindamine. Teatrietenduse helindamine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- helindus-, järelhelindus- ja salvestustehnikaid nii elava ettekande kui studio tingimustes,

- erinevusi elava ja stuudiohelindamise/salvestamise tingimustes ning põhimõtetes,
- helindamise/salvestamise töövõtteid ning -meetodeid teatris, filmis, TV-s ja kontserdil,
- helindus- ja salvestustöö kvaliteedinõudeid;

oskab:

- antud tingimustes võimalikult kvaliteetselt heli digitaliseerida,
- salvestatud heli monteerida ja redigeerida,
- algtasemel kasutada helitöötluste riist- ja tarkvara,
- kokku mängida salvestatud ja töödeldud helimaterjali,
- põhjendada oma seisukohti kasutatud töömeetodi valimisel,
- suhelda interpretidega,
- arvestada kontserdi või salvestuskoha akustiliste iseärasustega.

5.Hindamine

Hinnatakse:

- helitöötlusprogrammide praktilise kasutamise oskust,
- helisalvestamise riistavara tundmist ja kasutamisoskust,
- helitöötluste tööpõhimõtete teadmist ja nende kasutamise oskust,
- salvestatud materjali kokkumängimise oskust,
- erinevate erialaste töömeetodite tundmist,
- jõukohaste töömeetodite valimise ja realiseerimise oskust,
- koostööoskust interpretide ja teiste koostööpartneritega,
- helindamis- ja salvestustöö protsessi ja lõpptulemit.

Praktika hinne kujuneb 45% elava ettekande ja 45% stuudiopraktikast ning 10% ulatuses raadio, video, tele ja teatrihelindamisest kontsertorganisatsioonides või rahvusringhäälingus.

LÕPUEKSAM

5 õn

PT – 5 õn

1. Eesmärk

Praktilisel lõpueksamil tõestavad õppijad omandatud teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi helindamisest ning salvestamisest kas elavas ettekandes või stuudiotingimustes.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Eelnevalt läbitud õppekava täies mahus.

3. Lõpueksami osad

3.1. TEOREETILINE OSA

- suuline eksam helindus-, salvestustehnika, helitöötlusprogrammide ja helitehnoloogia aluste tundmise kohta, **või**
- kirjalik eksplikatsioon lõputöö praktilise osa teostuse kohta (ülevaade ja põhjendus kasutatud helindus- või salvestustehnika kohta, ülevaade helindamise keskkonnast, helitöötlus-programmidest, helindamise ja salvestamise meetodist jms);

3.2. PRAKTILINE OSA

- ühe elava ettekande helindamine (vähemalt 8 erinevat heliallikat),
- ühe elava ettekande salvestamine ja järelhelindamine (vähemalt 8 erinevat heliallikat) **või**
- üks studiosalvestus, montaaž, (vajadusel töötlus), ning lõppviimistlus.

4. Õpitulemused

Lõpueksamil õpilane:

teab ja tunneb

- helindamise ja salvestamise aluseid, kasutatavat riist- ja tarkvara,
- enamkasutatavaid helindamise ja salvestamise meetodeid;

oskab:

- helindada ja salvestada elavat ettekannet,
- salvestada, järel helindada ja viimistleda stuudiotingimustes,
- argumenteerida lõpptulemuse kujundamisel valitud meetodeid.

5.Hindamine

Hinnatakse:

- teoreetilisi teadmisi ning valitud meetodite argumenteerimist eksplikatsioonis,
- elava ettekande helindamise reaalse teostuse tulemust ja meetodite põhjendamist,
- stuudiosalvestise tervikkvaliteeti, k.a interpretatsioon ja helitehniline ning -režiiline teostus,
- järelhelindamise ja valitud meetodite argumenteerimise oskust.

Lõpueksami hinne kujuneb 50 % eksami teoreetilisest osast ja 50% praktilisest osast.

VALIKÕPINGUTE MOODULID

LISAINSTRUMENT

3 õn

PT – 3 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad pillimängu teoreetilised teadmised ja praktilised oskused, mis annavad lisaväärtust erialasele väljaõppele ja võimaldavad avardada võimalusi tööturul.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

- 3.1.TÖÖ REPERTUAARIGA. Erinevad žanrid , stiilid ja vormid.
- 3.2.TÖÖ TEHNIKAGA. Heliredelid, harjutused, etüüdid.
- 3.3.NOODILUGEMINE.(PRIMA VISTA). Töö võõra nooditekstiga.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- pillimängu põhimõtteid,
- konkreetse instrumendi algtaseme repertuaari,

oskab:

- mängida heliredeleid, kolmkõlasid vähemalt 3- võtmemärgiga helistikes,
- mängida erineva tehnikaga harjutusi ja etüüde,
- mängida eelnevalt ettevalmistatud erinevates žanrites, stiilides ja vormides repertuaari,
- ilma ettevalmistuseta lugeda lihtsamat võõrast nooditeksti,

5. Hindamine

Hinnatakse:

- õpilase individuaalset arengut,
- kunstilis- muusikalist eneseväljendusoskust,
- tehnilise teostuse korrektsust,
- teose tervikutunnetust.

Mooduli hinne kujuneb hindelisest arvestusest iga õppeaasta lõpus. 100% hindest on ettevalmistatud repertuaari omandamine ja kunstilis-muusikaline ning tehniliselt korrektne esitus kontsertolukorras.

LAULMINE/ POP- JAZZ LAULMINE

3 õn

PT – 3 õn

1.Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad vajalikud vokaaltehnilised ja stiililised oskused ning jõukohase repertuaari, valmisoleku tööks koori- või ansambli lauljana, mis annavad lisaväärtust erialasele väljaõppele ja võimaldavad avardada võimalusi tööturul.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Sobiv häälematerjal ja terve hääleaparaat.

3.Õppesisu

- 3.1.VOKAALTEHNIKA ARENDAMINE. Hääle moodustamise protsess. Hingamistehnika alused. Hääle tervishoid. Hääle- ja hingamisharjutused. Artikulatsiooni arendamine ja töö laulutekstidega.
- 3.2.TÖÖ ERINEVATES STIILIDES REPERTUAARIGA. Erinevates stiilides ja vormides jõukohane repertuaar.
- 3.3.ISESEISVA TÖÖ OSKUSTE KUJUNDAMINE. Laulude mõtestamine. Töö erinevate muusikaliste ja sõnaliste tekstidega. Iseseisev töö erinevates stiilides ja muusikavormides repertuaariga. Oma hääle koormuse jälgimise õppimine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- vokaaltehnika põhialuseid(hääle tekitamine, diapaseon, registrid, üleminekunoodid jne.),
- erinevaid hingamistehnikaid ja nende rakendamise individuaalseid võimalusi,
- hääle tervishoiu põhimõtteid ja selle rakendamiskoormuse individuaalset taset,
- jõukohast ja hääleliigile sobivat repertuaari,
- laulja kutse-eetikat

oskab:

- juhtida oma häält,
- kasutada vokaaltehnika aluseid,
- valida repertuaari vastavalt individuaalsetele võimetele,
- interpreteerida, fraseerida ja kunstiliselt kujundada esitatavaid teoseid muusikaliseks tervikuks,
- töötada erinevatest keeltes laulutekstidega,
- hoida oma hääleaparaati, rakendada seda vastavalt individuaalsele tasemele.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- kunstilis- muusikalist eneseväljenduse oskust,
- vokaaltehnilise teostuse korrektsust,
- intonatsioonilist puhtust,,
- erinevates stiilides ja vormides repertuaari tundmist ja selle interpreteerimise oskust,
- lavalise esinemise oskust,
- õpilase töökust ja individuaalset arengut,
- suhtumist õppetöösse,
- iseseisva töö oskust.

Moodulis hinnatakse õppijaid hindelise arvestusega iga õppeaasta lõpus. 100% hindest kujuneb: ettevalmistatud repertuaari omandamine ja kunstilis- muusikaline ning tehniliselt korrektne esitus kontsertolukorras.

KLAVERISAATE KUJUNDAMINE

3 õn

PT-3õn

1.Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teadmisi ja oskusi muusikapalade tehnilistest võtetest, transponeerimise, improviseerimise ja arranžeerimise põhimõtetest.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1.SAATE KUJUNDAMINE TÄHTHARMOONIA ALUSEL. Tähtharmonia teoreetiliste aluste tundma õppimine. Mängutehniliste oskuste kujundamine tähtharmonia alusel.

3.2. TRANSPONEERIMINE. Palade helistike muutmine väikse tertsi piires üles ja alla.

3.3. ARRANŽEERIMINE. Ühehääelse meloodia harmoneerimine kaashääle ja saate kujundamise kaudu erinevates kaldumistes ja modulatsioonides.

3.4. IMPROVISEERIMINE. Improvisatsiooni teoreetiliste aluste tundmaõppimine lähtudes erinevatest stiilidest ja vormidest. Lihtsamate improvisatsioonivõtete kasutamine oma instrumendile iseloomulikes žanrites.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- tähtharmonia teoreetilisi aluseid saate kujundamisel,
- improvisatsiooni teoreetilisi aluseid erinevates stiilides ja vormides;

oskab:

- kujundada lihtsamat saadet tähtharmonia alusel,
- transponeerida palu väikese tertsi piires üles ja alla,
- kujundada ja harmoneerida oma instrumendil kaashääli ühehääelsele meloodiale,

- kasutada ja kombineerida lihtsamaid improvisatsioonivõtteid oma instrumendile iseloomulikes žanrites.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- vabasaate kujundamise oskust tähtharmonia alusel,
- transponeerimise oskust,
- ühehäälse meloodia arranžeerimise oskust oma instrumendile,
- improvisatsiooni aluste tundmist.

Mooduli hinne kujuneb iga õppeaasta lõpus esimeste õppeaastate lõpus protsessihinnetest ja viimasel õppeaastal hindelise arvestusena, kus õpilane demonstreerib muusikapala transponeerimise oskust ja tähtharmonia alusel ettevalmistatud palade kujundamist ja improvisatsioonioskust.

DIRIGEERIMISE ALUSED

1 õn

PT – 1 õn

1.Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teoreetilised teadmised ja praktilised oskused dirigeerimise alustest. Mooduli läbimine võimaldab saada ettekujutuse sobivusest ja motivatsioonist orkestridireerimise jätkukursuse valimiseks.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Hea muusikaline kuulmine, mälu ja koordinatsioonitaju.

3. Õppesisu

3.1. DIRIGEERIMISTEHNKA. Liht- liit- ja segataktimõõdud. Auftakt. Pillipartiide sissenäitamised orkestripalades. Artikulatsioon ja štrihhid. Erinevad rütmid, dünaamika ja

tempo.

3.2.ERINEVA KOOSSEISUGA ORKESTRIREPERTUAAR. Transponeeritavad pillid.

Pillide kõlalauslikud võimalused. Erinevates žanrites , vormides ja ajastutes orkestrirepertuaar.

3.3.TÖÖ PARTITUURIGA. Mänguline ja kuuldeline tutvumine esitatava teosega partituuriga klaveri või helikandjate kaasabil, erinevate pillide partiide kuuldeline valdamine. Tehniliselt keeruliste üleminekute fikseerimine ja võimalike lahenduste ette valmistamine.

3.4.ISESEISEV TÖÖ. Kontserdid, muusikaetendused, meistriclassid.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- dirigeerimisvõtteid liht-, liit- ja segataktimõõtudes,
- enammängitavat orkestrimuusika repertuaari ja partituuri erinevatele koosseisudele,
- orkestripile, nende mängutehnilisi võimalusi muusikakollektiivis,
- tuntumaid orkestridirigente maailmas ja Eestis;

oskab:

- rakendada erinevaid dirigeerimisvõtteid,
- valida jõukohast repertuaari,
- valida ja külastada erinevaid orkestrikontserte, muusikaetendusi ja meistrkursuseid

5. Hindamine

Hinnatakse:

- sobivate dirigeerimisvõtete valikut,
- jõukohase repertuaari tundmist.

Mooduli hinne kujuneb protsessihinnetest esimesel semestril ja hindelisest arvestusest mooduli lõpus, kus õpilane dirigeerib 2 erinevas taktimõõdus teost. Hinne kujuneb teose dirigeerimise tehniliste võtete valikust ja teostusest ning muusikalise terviku kujundamise oskusest klaveri juures 50% osakaaludena.

DIRIGEERIMINE 2(jätkukursus)

2 õn

PT -2 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teoreetilised teadmised ja praktilised oskused amatöörorkestri- ansambli juhendamiseks õppe- või kultuuriasutustes, dirigendiõpingute jätkamiseks muusikakõrgkoolides

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Eelnevalt läbitud dirigeerimise aluste moodul

3.Õppesisu

3.1.ORKESTRIDIRIGEERIMINE. Dirigeerimistehnika süvendamine. Klaviiri-, direksiooni- ja partituuriga töötamise alused. Tutvumine eri stiilides ja vormides repertuaariga klaveriga ja väikeste instrumentaalkoosseisudega spetsiaalsetest orkestridirigeerimise kogumikest.

Orkestrimuusika kuulamine avalikel kontsertidel ja helikandjatelt, kuuldu analüüsimine.

3.2.PARTITUURI LUGEMINE. Erinevate direksioonide ja partituuride lugemine klaveril. Partiide transponeerimine ja arranžeerimine.

3.3.ANSAMBLI-JA ORKESTRITÖÖ PRAKTIKA AMATÖÖORKESTRIGA. Erinevate koosseisudega ansamblite juhendamine, kõlakultuuri arendamine.

Orkestri tasakaal. Praktiline orkestri juhatamine/juhendamine erinevate instrumentide koosseisuga.

Jõukohase repertuaari valik. Originaalrepertuaar ja seaded.

3.4.ISESEISEV TÖÖ. Repertuaari iseseisev ettevalmistamine ansambli- ja orkestriprooviks. Lahtised tunnid ja meistrkursused .

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- dirigeerimistehnikaid,

- originaalrepertuaari ja transkriptsioone,
- erinevaid instrumente ja nende mängutehnilisi võimalusi,
- erinevatel ajastutel kirjutatud muusikateoste esitamise stiililist eripära,
- erinevate koosseisudega partituure,
- sobivat ja jõukohast ansambli- ning orkestrirepertuaari,
- vajalikule koosseisule teoste arranžeerimise võimalusi ja vähemalt ühte muusika notatsiooni elektroonilist programmi;

oskab:

- kasutada erinevaid dirigeerimistehnikaid ja -võtteid,
- komplekteerida muusikakollektiivi ja lugupidavalt suhelda pillimeestega,
- valida jõukohast repertuaari olemasolevale koosseisule,
- lugeda klaveri abil lihtsamaid partituure,
- juhendada erinevaid ansambli- ja orkestrikoosseise arvestades mängijate ettevalmistuse taset ja võimekust ning jõukohasuse printsiipi.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- dirigeerimistehnika valdamist,
- jõukohase repertuaari tundmist ja valiku oskust,
- koostöö- ja suhtlemise oskust muusikakollektiiviga,
- muusikateose tasakaalustatud ettekande ja terviku tunnetuse oskust,
- lihtsama partituuri lugemise ja mängimise oskust klaveril,
- originaalist olemasolevale koosseisule seadmiseoskust, elektroonilise noteerimisprogrammi kasutamise oskust.

Mooduli hinne kujuneb semestrihindest ja mooduli lõpus sooritatud hindelisest arvestusest, kus hinnatakse 25% jõukohase repertuaari valikut ja 50% muusikalis- tehnilist teostust ning 25% partituuri lugemist ning klaveril mängimist ning muusikapala arvutil

arranžeerimist.

HELILOOMING

3 õn

T -1 õn, PT -2 õn

1.Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad komponeerimise põhitõed ja oskuse komponeerida muusikateoseid.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3.Õppesisu

3.1.KOMPONEERIMINE. Väikevormis teosed soolopillidele, ansamblitele, häälele või koorile.

3.2.TEHNILISTE HARJUTUSTE KIRJUTAMINE. Muusika väljendusvahendid. Erinevate vormide kasutamine. Kompositsioonitehnikad. Erinevad instrumendid.

3.3.MUUSIKATEOSTE KUULAMINE Olulised teosed muusikaajaloost, kaasaajast ja eesti muusikast.

3.4.MUUSIKATEOSE ANALÜÜS. Muusika väljendusvahendid. Partituurianalüüs sh.vorm ja instrumentatsioon.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- muusika väljendusvahendeid ja komponeerimise põhivõtteid,
- instrumentide ja inimhääle tehnilisi ja kõlalisi omadusi,
- partituuri vormistamise reegleid,
- terminoloogiat instrumentide käsitlemisel,
- olulisi teoseid muusikaajaloost, uuemast muusikast ja eesti muusikast,
- teose analüüsi põhimõtteid;

oskab:

- noteerida muusikalist mõtet,
- kasutada instrumente ja inimhäält vastavalt nende tehnilistele ja kõlalistele võimalustele ning teose loogikale,
- vormistada heliteost nõuete kohaselt,
- analüüsida lihtsamaid teoseid kuuldeliselt ja keerulisemaid partituuri abil,
- suhelda interpretidega ja selgitada neile oma muusikalist mõtet,

5. Hindamine

Hinnatakse:

- loomingulisi lahendusi muusikalises mõtlemises,
- komponeerimise oskust,
- instrumentatsiooni,
- teose nõuetekohast vormistust.

Mooduli hinne kujuneb 20% muusikateose analüüsist, 25% harjutuste koostamisest ja 50% muusikapala komponeerimisest ja ettekandest. Hinnatakse protsessihinnetega..

HÄÄLESEADE

3 õn

T-0,5 õn, PT- 2,5 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad inimhääle füsioloogilise ülesehituse- ja tervisliku kasutamise alased teoreetilised teadmised ja praktilised oskused.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Terve hääleaparaat.

3. Õppesisu

3.1. TEOREETILINE HÄÄLEÕPETUS. Hääleparaadi füsioloogiline ülesehitus, hääle tervishoid.

3.2. LAULUTEHNIKA. Laululine hingamine ja selle arendamine. Hääle ulatuse ja intonatsioonilise puhtuse arendamine, tämbri ja registrite ühtlustamine. Soololaulude ja kooripartiide laulmine, muusikalise ja sõnalise teksti ühendamine laulmisel.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- laulutehnika põhialuseid,
- hääleparaadi ehitust ja funktsioone,
- tervisliku laulmise põhitõdesid;

oskab:

- kasutada teadlikult oma häält ,
- esitada õppetasele vastavaid vokaalpartiisid oskuslikult ja viimistletult,
- rakendada oma laulutehnika alaseid teadmisi koori töös.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- individuaalset hääle arengut,
- õpilase kui laulja arengut,
- osalemist õppetöös,
- lavalist esinemist.

Mooduli hinne kujuneb hääleharjutuste sooritamisest ning individuaalsest hääle arendamisest. Hinnatakse protsessihinnetega igal õppeaastal.

KOORILAUL

6 õn

PT 6 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppijad omandavad koorikollektiivis kooslaulmise praktilised oskused.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Muusikalised baasoskused

3. Õppesisu

3.1.KOOR KUI KOLLEKTIIVNE INSTRUMENT. Kooriliigid, häälerühmad, kooriproovi ülesehitus.

3.2.VOKAALTEHNIKA. Hääle arendamine. Teksti kasutamine, sisu väljendamine, artikulatsiooni ja tämbri kujundamine laulmisel. Häälehoid.

3.3.KOORIPARTITUUR. Kooripartituuri õpetus läbi praktilise laulmise, teoreetiliste teadmiste ja noodist laulmise oskuse arendamine.

3.4.KOORIMUUSIKA REPERTUAAR. Eesti koorimuusika traditsioonid, selle osa kultuuripildis .Repertuaar läbi erinevate muusikastiilide ja ajastute.

3.5.KOORILAULJA EETIKA. Interpreedi kasvatamine, tema kohustused, ülesanded ning eesmärgid. Koorilaulja esteetika.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- koori kui kollektiivset instrumenti,
- vokaali kasutamise põhialuseid,
- ansamblis ja kooris laulmise põhimõtteid,
- kooripartituuri ja selle ülesehitust,
- Eesti ja maailma koorimuusika läbitud repertuaari,
- koorilaulja lavaeetikat;

oskab:

- kasutada oma muusikalisi teadmisi ja kogemusi kooris laulmiseks,
- tunnetada end kooris instrumendi osana,
- orienteeruda kooripartituuris,
- esitada teadlikult ning viimistletult kooriteose vokaalpartiid,
- interpreteerida erinevates muusikastiilides repertuaari,
- jälgida ja täita koorijuhhi taotlusi,
- eetilisel käituda kooriproovis ja esinemissituatsioonis.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- kooslaulmise oskust,
- individuaalset arengut kooris,
- oma partii valdamise oskust,
- osavõttu õppetööst,
- lavalise esinemise oskust.

Mooduli hinne kujuneb protsessihinnetena õpilase koorikollektiivi tööst aktiivsest osavõtust 50 %, oma häälepartii korrektse esitusest 25% ning esinemisnumbrite professionaalse koosesituse alusel 25%.

IMPROVISATSIOONI ALUSED

4 õn

PT -4 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppijad omandavad teadmised ja oskused erinevates stiilides improviseerimisest, tuntud jazzmuusikute improvisatsioonide analüüsimise oskuse ning rakendavad neid eeskujusid enda improvisatsioonides.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Orkestripillil mängu oskus

3. Õppesisu

3.1.POP- JAZZ SUUNA IMPROVISATSIOON I TASE. Improviseerimine bluesi vormil ja lihtsamate akordijärgnevuste põhjal.

3.2.POP- JAZZ SUUNA IMPROVISATSIOON II TASE. Improviseerimine keerukamate kadentside põhjal ja erinevates taktimõõtudes.

3.3.IMPROVISEERIMINE KLASSIKALISEL SUUNAL. Eneseväljendus noodimaterjali kasutamata kas lauldes või pillil mängides.

3.4. IMPROVISATSIOONIANSAMBEL VÕI -ORKESTER. Noodimaterjalideta muusika kujutamine ja kõlaline kujundamine antud teemal. Kaasmängijate jälgimine ja koosmusitseerimine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- pop –jazz stiilides improviseerimise põhimõtteid,
- klassikalises stiilis noodimaterjalita muusika kujundamise põhimõtteid,
- kaasmängijatega koosmängu erisusi ja koostöö põhimõtteid;

oskab:

- bluesi vormil lihtsamate akordijärgnevuste põhjal improviseerida,
- improviseerida keerukamate kadentside põhjal ja erinevates taktimõõtudes meloodiaid,
- ilma noodimaterjalita kujutada ja kujundada lihtsamaid improvisatsioone pillil, lauldes või rütmiliselt väljendades,
- koos musitseerida erinevates improvisatsiooniansamblites või orkestris.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- muusika kujutamise ja kujundamise oskust pillil, häälega või rütmilise liikumise/liigutamise abil,
- kaasmuusikute jälgimise, aktiivse kuulamise ja nendega koostöö oskust,
- õpilase initsiatiivikust ja aktiivsust.

Mooduli hinne kujuneb protsessihinnetena improvisatsiooniansamblist ja -orkestrist aktiivses osalemises.

ERIALASED VÕÕRKEELED(inglise, saksa, vene, itaalia keel)

3 õn

T – 1 õn, PT – 2 õn

Eesmärk:

Õpetusega taotletakse, et õppijad tunnevad erialast inglise, saksa, vene ja itaalia keele sõnavara oskavad seda oma töös rakendada.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. ERIALANE INGLISE KEEL. Erialaste tekstide lugemine ja tõlkimine, häälestus- ja hooldusvahendite võõrkeelne sõnavara. Suhtlemine võõrkeelsete klientidega erialastel teemadel.

3.2. ERIALANE SAKSA KEEL. Erialaste tekstide lugemine ja tõlkimine, helindusvahendite võõrkeelne sõnavara. Suhtlemine võõrkeelsete klientidega erialastel teemadel.

3.3. ERIALANE VENE KEEL. Erialaste tekstide lugemine ja tõlkimine, helindusvahendite võõrkeelne sõnavara. Suhtlemine võõrkeelsete klientidega erialastel teemadel.

3.4.ERIALANE RIIGIKEEL. Erialaste tekstide lugemine ja tõlkimine, helindusvahendite võõrkeelne sõnavara.

3.5.ERIALANE ITAALIA KEEL. Erialaste tekstide lugemine ja tõlkimine, helindusvahendite võõrkeelne sõnavara.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- inglise, saksa, vene, riigikeeles ja itaalia keelset sõnavara,
- töölase võõrkeelse informatsiooni hankimise võimalusi;

oskab :

- lugeda ja tõlkida võõrkeelseid tekste,
- suhelda võõrkeeltes klientidega erialastel teemadel,
- hankida võõrkeelset informatsiooni,
- kasutada erialaseid võõrkeelseid katalooge ja teha koostööd välismaa partneritega,
- võõrkeelset erialast sõnavara oma töös rakendada.

Mooduli hinne kujuneb erialaste tekstide lugemisest, tõlkimisest 50%, võõrkeelsest eneseväljendustest ja vestlustest erialastel teemadel ja situatsiooniülesannetes 50%. Hinnatakse iga semestri lõpus protsessihinnetega.

TASANDUSSOLFEDŽO

2 õn

PT – 2 õn

1.Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad tasandavad oma vajakajäämisi, omandavad süstematiseeritult teadmised ja oskused muusikalise kuulmise, mälu ja rütmitude arendamiseks, et saavutada vastavalt oma erialale nõutud keskastme muusikakooli solfedžo tase.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3.Õppesisu

3.1.TEOREETILINE ÕPE. Noodikirja ortograafia, noodivõtmed. Meetrum, rütm. Intervallid. Akordid Laadid ja helistikud.

3.2.PRAKTILINE ÕPE. Diktaadid: rütmi-, mäludiktaadid.

Akordijärgnevused: põhikolmkõlad pööretega, 1- hääle meloodia solfedžeerimine. Intervallide, akordide ja laadide ehitamine ja laulmine.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- laade, laadiastmete kulgemist ja funktsioone,
- intervale ja akorde,
- rütme ja meetrumeid,
- noodikirja aluseid,
- muusikalise kuulmise, mälu, intoneerimise ja rütmitude arendamise võtteid;

oskab:

- kirjutada lihtsat 1- häälsset diktaati,
- kirjutada lihtsamat akordijärgnevust,
- laulda laade, intervale, akorde,
- solfedžeerida 1-häälsset harjutust,

5..Hindamine

Hinnatakse:

- noodist laulmise oskust,
- intervallide, akordide ja laadide määramise ning laulmise oskust,
- diktaati,
- akordijärgnevust.

Mooduli hinne kujuneb 50% teoreetilisest ja 50% praktilisest osast, kus hinnatakse protsessihinnetega noodist laulmist, kirjalikku diktaati ja akordijärgnevusi.

MUUSIKALUGU 2

3 õn

T – 2 õn, PT -1 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad teadmisi muusikaajaloo pop- ja afro- ameerika muusika stiiliperioodidest, žanritest, erinevate rahvaste pärimusmuusikast, muusikaelu arengust, tähtsamatest heliloojatest ja nende loomingust.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1.POP MUUSIKA AJALUGU.

3.2.AFRO-AMEERIKA MUUSIKA AJALUGU.

3.3.ERINEVATE RAHVASTE PÄRIMUSMUUSIKA.

3.4.KAASAJA MUUSIKA. Pärast 1950-ndaid heliloojate teosed.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- pop- ja afroameerika muusikaloo üldisi arenguetape,
- peamisi stiiliperioode ja nende tunnusjooni,
- tähtsamate žanrite ja vormide arengut,
- tähtsamaid esituskosseise ja nende arengulugu,
- muusikaloo väljapaistvamaid heliloojaid ja nende loomingut,
- muusikaterminoloogiat,
- erinevate rahvaste sh. Eesti pärimusmuusikat;
- kaasaja eesti muusikat

oskab:

- kasutada muusikaloolisi teadmisi praktilises muusikutegevuses,
- orienteeruda oma eriala repertuaaris,
- end muusikaga seonduvatel teemadel suuliselt ja kirjalikult väljendada.

5. Hindamine

Hinnatakse:

- muusikaloo stiiliperioodide tundmist ja neis orienteerumist,
- tähtsamate žanrite, esituskoosseisude ja muusikavormide tundmist,
- väljapaistvamate heliloojate, sh. kaasaja heliloojate ja nende loomingu tundmist,
- muusikaterminoloogia tundmist ja kasutamisoskust,
- üldmuusikalist silmaringi ja kuulamiskogemust, sh analüütilist kuulamisoskust.

Hinne kujuneb 30% pop muusikaloo ja 30% afro- ameerika muusikaloo, 20% pärimusmuusika, 20% kaasaja muusika alastest teadmistest oskustest, mida hinnatakse protsessihinnetega ja mooduli lõpus hindelise arvestusega..

ANSAMBLI/ORKESTIMÄNG/BIG BAND

6 õn

PT – 6 õn

1.Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad koosmänguoskuse erinevate koosseisudega ansamblites ja orkestrites.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Orkestripillil mängimise oskus

3.Õppesisu

3.1.ANSAMBLIMÄNG. Erialaansambel. Saateklass. Kammeransambel. Keelpillikvartett. Koosmängu harjumuste kujundamine.

Kaasmängijatega arvestamine. Vastava ansambli liigi repertuaar.

3.2.ORKESTRIMÄNGU ALUSED. Orkestrimängu spetsiifika pillirühmiti. Enammängitav orkestrirepertuaar.

3.3.PUHKPILLI- VÕI VASKPILLIORKESTER. Erinevates stiilides ja vormides repertuaar. Vaskpilli kõla kujundamine.

3.4.BIG BAND. Erinevates stiilides big-bandi repertuaar.

3.5.SÜMFOONIAORKESTER. Erinevate koosseisudega võimete- ja jõukohane repertuaar.

dirigendi juhtimisel.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- koosmängu spetsiifikat erinevates ansamblikoosseisudes,
- koosmängu spetsiifikat erinevates orkestrikoosseisudes,
- erinevates stiilides ja koosseisudega orkestrite enammängitavat keskastmele repertuaari,
- dirigendi žeste ja korraldusi;

oskab:

- korrektselt mängida oma partiid,
- arvestada parteritega ja austada kollektiivi distsipliini,

- sulanduda rühma ja suurde orkestrisse,
- täita rühmajuhi rolli ja läbi viia rühmaproovi,
- mängida vastavalt dirigendi ja rühmakontsertmeistri nõudmistele.

5.Hindamine

Hinnatakse:

- ansambli- ja orkestrispetsiifika tundmist,
- ansambli- ja orkestridistsipliini tundmist,
- korrektset ja musikaalset oma partii esitamist,
- koostöö oskust orkestripartneritega,
- rühma kontsertmeistri ja dirigendi nõudmiste täitmise oskust,
- mängija initsiatiivikust ja aktiivsust.

Hinne kujuneb erinevatest 40% orkestriproovidest osavõtust, 30% oma partiide korrektsest esitamisest ning 30% esinemistest kollektiivi liikmena kontsertolukorras. Hinnatakse protsessihinnetega.

PILLIDE HOOLDUS JA HÄÄLESTAMINE

3 õn

T – 0,5 õn, PT – 2,5 õn

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppijad omandavad erinevate pillide elementaarse hooldamise ja häälestamise oskuse.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3.Õppesisu

3.1. PILLIHOOLDUS. Pilli puhastamine. Pisiremont: keelte, katjate ja tihendajate vahetus.

3.2. PILLIHÄÄLESTAMINE. Tööriistad. Häälestamine. Intoneerimine. Elektrilised abivahendid.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- pillihoolduse ja häälestamise põhimõtteid;

oskab:

- teostada pillihooldust ja pisiremonti,
- valida ja kasutada elektrilisi abivahendeid.

5.Hindamine

Hinnatakse:

- pilli puhastamise ja hooldamise oskust,
- pisiremondi teostamise oskust

Hinne kujuneb 50% praktilisest pilli hoolduse- ja 50% häälestamise teadmistest ja oskustest. Hinnatakse protsessihinnetega.

ÜLDHARIDUSÕPINGUD

AJALUGU

3 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- suhestab end kodukoha, isamaa, Euroopa ja maailmaga;
- oskab tõlgendada, hinnata, talletada ja edastada ajaloolast teavet;
- mõistab ja hindab kaasaja sündmusi maailmas ajaloolises taustsüsteemis
- mõistab tänapäeva Eesti ühiskonna probleeme, tunneb end vastutavana nende lahendamise eest;
- oskab analüüsida ja hinnata ajaloosündmusi ja –protsesse;
- oskab leida tõendusmaterjali ajalooallikast ja otsustada selle usaldusväarsuse üle

2. Õppesisu

Käsitletavad teemad:

2.1. Esiaeg. Esiaja mõiste ja periodiseerimine. Eesti esiaeg. Selle omapära

- Mesoliitikum. Kunda kultuur
- Noorem kiviaeg. Kammkeraamika ja venekirveskultuurid
- Metallide kasutuselevõtt. Metalliajad Eestis. Pronksiaeg
- Rauaaeg Eestis. Tõususajandid. Eestlaste esmamainimine
- Suhted naabritega
- Rahutud aastasajad
- Ühiskondlik-poliitiline ja majanduslik olukord Läänemeremaades 13. saj.
- Muinasusund ja ristiusu levik. Tsivilisatsiooni mõjud
- Eesti ühiskond esiaja lõpul

- Ristisõdade põhjused. Misjonitöö algus Baltikumis
- Riia piiskopkonna ja Kristuse Sõjateenistuse Vendade ordu asutamine.
Henriku Liivimaa Kroonika – liivlaste, lätlaste ja eestlaste alistamise allikana
- Muistne vabadusvõitlus, selle tähtsamad lahingud
- Muistse vabadusvõitluse lõpp. Eestlaste allajäämise põhjused.
- Läänemeremaade poliitiline kaart 13. saj. lõpul

2.2 Keskaeg ja varauusaeg

- Keskaja mõiste ja periodiseerimine. Eesti keskaeg
- Vana-Liivimaa riigid. Uus halduskorraldus
- Põlisrahva õiguslik seisund
- Kohaliku aadli kujunemine
- Vana-Liivimaa suhted naabritega
- Jüriöö ülestõus. Ülestõusu kulg ja mahasurumine
B. Hoeneke Liivimaa Noorem Riimkroonika ülestõusu allikana
- Maarahvas 14. - 16. sajandil. Talupoegade kategooriad
- Eestlaste vaimuelu
- Keskaegne linn
- Katoliku kirik Eestis. Katoliiklik vaimuelu
- Reformatsioon Liivimaal. Luterlik vaimukultuur
- Liivi sõda. Poliitiline eellugu. Sõja algus
- Liivi sõja kulg ja tähtsamad sõjasündmused. Tagajärjed. B. Russowi Liivimaa Provintsi Kroonika – Liivi sõja allikana
- Kolme kuninga võimu periood
- Rootsi aja algus Eesti ja Liivimaal.
Üleminekuaja tähtsus Eesti ajaloos

2.3 Rootsi aeg

- Võimusuhted ja haldamine

- Põllumajandus ja talurahva olukord
- Linnakäsitöö ja kaubandus
- Rekatoliseerimine. Luteri kiriku seisund
- Rahvaharidus
- Gümnaasiumid ja Tartu ülikool
- Kunst ja eestikeelsed trükised

2.4. Vene aeg

- Põhjasõda. Poliitiline eellugu
- Põhjasõja algus ja tähtsamad lahingud. Sõja lõpp ja tagajärjed
- Balti erikord. Põllumajandus ja talurahva olukord
- Katariina II Balti poliitika
- Asehalduskord
- Valgustusae. Usuvoolud
- Rahvaharidus. Lugemisvara. Kunst
- Kriisinähud mõisamajanduses. Reformitaotlused
- 1802. ja 1804. a. talurahvaseadused
- Pärisorjuse kaotamine, selle tulemused
- Talurahva käärimine. Usuvahetusliikumine
- Uued talurahvaseadused
- Mahtra sõda
- Vaimuelu 19. saj I poolel

2.5 Rahvuslik liikumine. Eelduste kujunemine eestlaste rahvuslikuks ärkamiseks

- Ärkamisaja algaastad. *J. V. Jannsen*
- Ärkamisaja kõrgperiood. *J. Hurt ja C. R. Jakobson*
- Ärkamisaja saavutused
- Venestusaeg
- Uus rahvuslik tõus
- Tartu renessanss ja Tallinna radikaalid

- 1905. aasta revolutsioon. Duumademokraatia
- Eesti majandus 19. – 20. saj vahetusel
- Eesti professionaalne kultuur sajandivahetusel. Kirjandus. Teater
- Eesti professionaalne kunst ja muusika

2.6 Maailm 20. saj. algul. Suurriigid ja nende kolooniad

- Suurriigid ja nende kolooniad
- Rahvusvahelised suhted 20. saj algul. Sõjaliste liitude tekkimine
- Maailmamajandus
- Eluolu ja kultuur sajandivahetusel

2.7 I maailmasõda.

- Sõja põhjused ja ajend
- Sõja vallapäästmine ja tähtsamad sõjasündmused
- Venemaa kokkuvarisemine
- Eesti kubermanguautonoomia
- Oktoobripööre
- Eesti iseseisvuse väljakuulutamine
- I maailmasõja lõpp ja tulemused
- Eesti Vabadussõda
- Eesti riigi ülesehitamise algus
- Landeswehri sõda
- Tartu rahu
- Pariisi rahukonverents. Versaille' rahu

2.8 Maailm sõdadevahelisel ajajärgul.

- Versailles' süsteem
- Saksamaa reparatsioonide küsimus
- Rahvasteliit. Piiriputumatuse lepingud
- Öitsengust depressioonini

- Ülemaailmne majanduskriis. Uus kurss
- Demokraatia ja diktatuurid
- Fašism, natsism ja stalinism
- Eesti Vabariigi sisepoliitika 1920. aastatel
- Eesti Vabariigi majandus 1920. – 1930. aastatel
- Vaikiv ajastu. Autoritarismi kujunemine
- Eesti Vabariigi välispoliitika
- Eesti Vabariigi kultuurielu

2.9 I maailmasõda

- Maailm II maailmasõja eelõhtul MRP
- Balti riigid ja baasidelepingud
- Nõukogude okupatsioon
- II maailmasõja puhkemine
- Saksa okupatsioon Eestis
- Pööre II maailmasõja käigus. Sõja lõpp ja tagajärjed
- Katsed taastada Eesti Vabariiki sept. 1944

2.10 Maailm pärast Teist maailmasõda

- Külma sõja puhkemine
- Saksamaa lõhestamine
- Võidurelvastumine. NATO ja VLO
- Külma sõja kriisikolled
- Lääne tööstusriigid. USA. Suurbritannia. Prantsusmaa
- Kommunistlikud riigid. NSV Liit ja sotsialismileer
- Kolmas maailm. Mitteühinemisliikumine
- Eesti NSV sisepoliitilised olud sõja järel
- Industrialiseerimine ja kollektiviseerimine
- Uus venestusaeg
- Desarmeerimise algus

- “Sula” ja stagnatsioon

2.11 Maailm 20. sajandi lõpul

- Liberaliseerimiselt demokratiseerimisele
- Gorbatšovi perestroika
- Sotsialismi kokkuvarisemine
- NSV Liidu lagunemine. Uus Venemaa
- Maailm külma sõja järel
- Eesti taasiseseisvumine. Laulev revolutsioon
- Eesti Vabariigi taastamine
- Rahareform. Põhiseadus
- Eesti Vabariik 1992 – 2003
- Eesti NATO ja EL liikmena
- Maailmamajanduse arengusuunad
- Globaalprobleemid
- ÜRO ja tähtsamad rahvusvahelised konventsioonid

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- Eesti ajalugu ja selle seoseid Euroopa ja maailma ajalooga;
- ühiskonnas toimunud muutusi, arengu järjepidevust kogu ajaloo vältel;

oskab:

- rekonstrueerida minevikus elanud inimeste elu, vaadelda maailma nende pilgu läbi;
- analüüsida lähiajaloo probleeme;
- leida, selekteerida, refereerida, analüüsida ja hinnata erinevaid ajalooallikaid ja seisukohti;
- analüüsida massimeedia informatsiooni;
- esitada informatsiooni läbitöötamise tulemusi suuliselt, visuaalselt, kirjalikult;
- koostada teese ja uurimusi, kirjutada ajaloooteemalises arutlusi, osaleda ajalooalastes diskussioonides, töötada kaardiga;

4. Hindamine

Eesmärgiks on saada ülevaade õpetuse eesmärkide saavutamisest ja õpilase individuaalsest arengust, et kavandada õppeprotsessi tulemuslikumalt.

Hinnatakse:

- arutlust teemast arusaamisel ja selle avamist ning analüüsi oskust
- kirjaliku töö loogilist ülesehitust, oma seisukoha esitamist ja selle põhjendamist näidetega,
- õpilase enesehinnangu arenemist ja vastutustunnet õppimise suhtes, individuaalsust, erinevaid kursusi ja nende raskusastet

Kokkuvõttev hinne kujuneb semestrihinnete alusel, mis omakorda kujuneb erinevate osaoskuste, nagu eneseväljendus- ja analüüsioskusmaterjali reprodutseerimise, arutluse kirjutamise, töö allikmaterjalidega jms. oskuste hindamisest. Allikaülesandeid hinnatakse järgmiste tasemete alusel: teksti alusel loendi või seisukoha esitamine või kirjeldamine – *rahuldav*; iseloomustamine ja võrdlemine – *hea*; analüüs isiklik hinnang ning selle põhjendamine – *väge hea*. Aine lõpeb koolieksamiga.

5. Kasutatav õppematerjal:

K. Jaanson „Üldajalugu” X; XII
Adamson, jt. „Lähiajalugu”
K. Arjakas, jt. „Eesti ajalugu” XI

EESTI KEEL

6 õn

1.Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab eesti kirjakeele;
- arendab loovat ja arutlevat mõtlemist;
- arendab suulist ja kirjakeele väljendusoskust;
- teadvustab eesti keele süsteemi ja eripära;
- väärtustab emakeelt ja rahvuskultuuri.

2. Õppesisu

Käsitletavat teemad:

2.1. **Häälikuõpetus.** Keele häälikusüsteem. Silp ja silbitamine.

2.2. **Õigekirjutus.** Eesti keele õigekirja põhimõtted. Täheortograafia põhireeglid. Võõrsõnade olemus ja ortograafia: h, f ja š kvantiteedi märkimine. Algustähe ortograafia põhireeglid. Sõnade kokku- ja lahkukirjutamise põhimõtted ja reeglistik. Arvude märkimine kirjas. Sõnade poolitamine. Lühendamise põhimõtted: lühendite märkimine kirjas. Keelekäsiraamatute kasutamine õigekirja kontrollimiseks.

2.3. **Vormiõpetus.** Sõnaliigid. Käändsõnavormide ja omadussõna võrdlusastmete moodustamine. Nimede käänamine. Pöörd sõna vormistik. Eesti keele sõnaraamatu kasutamine vormide moodustamiseks ja kontrollimiseks.

2.4. **Lauseõpetus.** Lause. Liht- ja liitlause. Üte, lisand, lauselühend. Otse- ja kaudne kõne. Lausete kirjavahemärgistamine. Sõnade järjekord lauses. Ühildumine. Rektsioon.

2.5. **Eesti keele struktuur KEEL JA KEELETEADUS.** Keele olemus. Eesti keel kui soome-ugri keel.

FONOTAKTIKA. Eesti keele foneetika põhijooni. MORFOLOOGIA. Sõnaliigid. Vormimoodustus. Tüvi, tunnus, lõpp.

SÕNAMOODUSTUS. Sõnavara rikastamise teed ja allikad.

SÜNTAKS. Süntaktilised seosed.

2.6. **Sõnavara ja sõnastus**

SÕNA JA SELLE TÄHENDUS. Sõnade mitmetähenduslikkus. Paronüümia. Sageli väärar tähenduses kasutatavaid sõnu. Metafoorid keeles. Fraseologismid.

SÕNAVARA. Keele sõnavara rikastamise allikad ja viisid. Murdesõnad. Lühendamine ja tehissõnad.

LIITSÕNAMOODUSTUS. Veaohtlikke kokku- ja lahkukirjutamise juhtumeid.

SÕNADE LAENAMINE. Näiteid varasematest laenudest; ladina ja kreeka kaudlaene. Tõlkelaenud. Võõrsõnad; võõrsõna tunnusjooned ja ortograafia. Tsitaatsõnad.

NIMED JA NIMEKASUTUS. Nimede ortograafia; nimede käänamise erijooni. Nimedest saadud üldsõnade ja võõrnimetuletiste ortograafia.

SÕNA TEKSTIS. Sõnavaliku olenevus väljenduse eesmärgist, kõne laadist, adressaadist, situatsioonist. Peamisi sõnastusvigu.

SÕNARAAMAT. Eesti keele sõnaraamatud ja nende kasutamine.

2.7. **Väljendusõpetus**

TEKST. Teksti mõiste. Teksti tarvilikkus ja liigendamine, lõik; sidusus; alustus ja lõpetus-. Suuline ja kirjalik tekst. Väljendusvahendite eripära sõltuvalt eesmärgist, adressaadist ja olukorrast. Erisuguste tekstide lugemine.

MEEDIA TEKST. Meediateksti olemus ja eripära. Uudis, olemuslugu, intervjuu, arvustus, reportaaž, reklaam.

TEABETEKST. Teabeteksti olemus ja eripära. Refereerimine, tsiteerimine; allikaviide; konspekterimine.

ILUKIRJANDUSTEKST. Ilukirjandusliku teksti olemus ja eripära. Keelekasutuse kujundlikkus. Kirjeldus, jutustus, arutus. Lüüriline eneseväljendus.

TARBETEKST. Tarbeteksti olemus ja eripära. Avaldus, elulookirjeldus, kiri, apellatsioon, volikiri, protokoll

TEKSTI KOOSTAMINE. Teema. Materjali kogumine. Ainestiku järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti viimistlemine. Arutlev kirjand. Sagedasemad sõnastus- ja stiilivead.

TEKSTI VORMISTAMINE. Pealkirjastamine, liigendus, paigutus.

SUULINE TEKST. Igapäevasuhtlus, vestlus, tutvustus, kaastundeavaldus. Kõneks valmistumine, esinemine. Olmekõned: tervitus, õnnitus, tänukõne. Informeerivad kõned: ettekanne, sõnavõtt koosolekul

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- keelesüsteemi ja eesti keele struktuuri eripära ning ortograafia põhireeglistikku;
- olulisemaid ortograafia- ja grammatikateemasid;
- eristada ja koostada erisuguseid sisult loogilisi ning sõnastuselt korrektseid tekste;
- kasutada sõnaraamatuid ja keelekäsiraamatuid.

4. Hindamine

Eesmärgiks on saada ülevaade õpetuse eesmärkide saavutamisest ja õpilase individuaalsest arengust, et kavandada õppeprotsessi tulemuslikumalt.

Hinnatakse:

- ortograafia põhireeglistiku tundmist,
- õiget grammatika kasutust kirjalikes töödes ja eneseväljenduses,
- tekstide koostamise loogikat ning eneseväljenduse ja arutluse oskust,
- sõna- ja käsiraamatute kasutamise oskust

Õppeaastati hinnatakse semestrihindegaga. Aine lõpeb kooli- või riigieksamiga

5. Kasutatav õppematerjal

M.Ehala "Eesti keele struktuur"

M.Ehala "Eesti kirjakeel"

E. Liivaste "Eesti õigekeel gümnaasiumile"

M. Hennoste "Tekstiõpetuse õpik"

M. Hennoste Arukas arutleja"

M. Hage "Tekstiõpetus"

M. Madisso "Õigekeele- ja analüüsiharjutusi

M. Ehala "Kirjutamise kunst"

KIRJANDUS

6 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- väärtustab ilukirjandust kui kunstiiki;
- väärtustab ilukirjandust kui keelekasutuse ja mõttemaailma rikastajat;
- väärtustab ilukirjandust kui loovuse arendajat;
- väärtustab ilukirjandust kui rahvus- ja maailmakultuuri osa

2. Õppesisu

Käsitletavad teemad:

2.1.Eesti kirjandus. EESTI KIRJANDUSE TEKE JA ARENG. Rahvusromantismi iseloomustus. Fr. R. Kreutzwaldi “Kalevipoeg” (katked). L. Koidula luule. J. Liivi luule. A. Kitzbergi või E. Vilde üks näidend.

2.2Maailmakirjandus ANTIK-, KESK- JA RENESSANSIAEG. Antiikmütoloogia. Näiteid eepostest. Antiikteater. Antiiktragöödia näide. Piibel: tegelasi ja tekstinäiteid. Renessansi iseloomustus. Boccaccio. W. Shakespearre'i üks näidend.

VALGUSTUS JA ROMANTISM. Valgustusaja iseloomustus. J.W.Goethe “Faust” I osa (katkendid). Romantismi iseloomustus.W. Scott “Ivanhoe” või V. Hugo “Jumalaema kirik Pariisis”. G.Byroni või H.Heine luule.

2.3.Eesti kirjandus.EESTI KIRJANDUS 20.SAJANDI TEISEL POOLEL. “Noor-Eesti” kirjanduse, keele ja kunstiuendajana. Näiteid G.Suitsu, M.Underi, J.Visnapuu, J.Sütiste ja B.Alveri luulest. F. Tuglase 1-2 novelli. Näiteid A.Gailiti lühiproosast. A.-H. Tammsaare “Tõde ja õigus” I osa.

2.4.Maailmakirjandus

REALISM, MODERNISM ja POSTMODERNISM. H. de Balzaci, Stendhali, G. Flaubert'i, L.Tolstoi või F. Dostojevski üks romaan. A.Tšehhovi 1-2 novelli. A. Bulgakovi “Meister ja Margarita”. H.Hesse või F. Kafka üks proosateos. Modernistlik luule. Näiteid 2-3 autori loomingust: C.Baudlaire, A.Rimbaud, A.Blok, A.Ahmatova, F.G. Lorca, R.Tagore, H.Leino. Modernistlik ja absurditeater. Näiteid 1-2 autori loomingust: H. Ibsen, L. Pirandello, B.Brecht, S. Beckett (katked). Postmodernismi iseloomustus.

2.5.Eesti kirjandus

EESTI KIRJANDUS 1940-2000. Näiteid 2-3 autori luulest: K.Lepik, I. Laaban, K.Merilaas, A.Alliksaar, D.Vaarandi A.Kaalep, E.Niit. Üks M.Traadi või M.Undi proosateos. Näiteid 2-3 autori luulest: A.Kaplinski, P.-E.Rummo, H.Runnel, V.Luik, J.Viiding, D.Kareva. Üks J.

Krossi romaan. Kodu-ja väliseesti kirjanduse arengujooni 1940. aastast tänapäevani. A.Gailiti, K.Ristikivi või A.Mälgu ühe romaani lähivaatlus.

PROOSA. Näiteid A.Hindi või J.Smuuli proosast. Näiteid M.Undi proosast. Näiteid J.Tuuliku, J.Peepli või M.Traadi loomingust.

LUULE. Näiteid J.Krossi, E.Niidu, K.Merilaasi, J.Sanga, K.Lepiku luulest. Näiteid kassetipõlvkonnaluulest.

DRAMAATIKA. E.Vetemaa või J. Kruusvalli ühe näidendi lähivaatlus.

UUEM KIRJANDUS. Näiteid A.Valtoni, M.Muti, M.Saadi, V.Luige, M.Bergi, P.Sauteri, E.Toode teostest.

2.6.Maailmakirjandus.LÄÄNE-EUROOPA KIRJANDUS. E.Hemingway ühe teose lähivaatlus. Näiteid H.Hesse või Th. Manni lühiproosast. Näiteid G.Hamsuni loomingust. J.Hašek “Vahva sõdur Švejki juhtumised maailmasõja päevil” (katked) A.Saint-Exupéry ühe teose lähivaatlus. A. Christie ühe teose lähivaatlus. Salingeri “Kuristik rukkis”.

VERE KIRJANDUS. M.Bulgakovi ühe teose lähivaatlus. Näiteid A.Majakovski või S.Jessenini luulest.

3.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- ilukirjanduse väärtust ja lugemise tähtsust;
- eesti ja maailmakirjanduse olulisemaid esindajaid ja teoseid;

oskab:

- loetud teose kohta oma mõtteid ja arvamust avaldada suuliselt ja kirjalikult;
- oskab väärtustada kirjandust aja ja inimese kujundajana;
- kasutada kirjandusloolist teavet teoste lugemisel konteksti loojana,
- kasutada originaaltekste ja nende katkendeid;
- juhendamisel analüüsida loetud kirjandusteoseid

4. Hindamine

Hinnatakse:

- Eesti ja maailmakirjanduse esindajate ja nende tähtsamate teoste tundmist (igal aastal lugeda vähemalt 8 kirjandusteost);
- teostest kokkuvõtete tegemise ja analüüsi oskust,
- algmaterjalist katkendite leidmise oskust

Igal õppeaastal hinnatakse semestrihindega. Aastahinne kujuneb kohustusliku kirjanduse lugemisest ja selle analüüsist. Kirjanduse aine annab osaoskused lõpukirjandi kirjutamiseks.

5. Kasutatav kirjandus

J. Talvet "Maailmakirjandus I,II"

J. Talvet "Maailmakirjanduse lugemik"

L. Villand "Eesti kirjanduse lätteil"

M. Hennoste "Eesti romantism"

M. Hennoste "Eesti kirjandus tekstides"

L.Tavel"Eesti realism"

K.Muru "Noor-Eestist arbujaatani"

L.Epner "Kitzbergist Raudsepani"

M. Kalda "Tuglasest Ristikivini"

P. Lias "Eesti kirjandus 12.kl."

6. Soovituslik kirjanduse loetelu.

I õppeaasta

Sophokles „Kuningas Oidipus“.

W.Shakespearre „Hamlet“.

W.Goethe „Faust“.

A.Puškin „Jevgeni Onegin“.

H.de Balzac „Isa Goriot“.

A.Kivi „Seitse venda“.

II õppeaasta

F.Dostojevski „Idioot“ või „Kuritöö ja karistus“.

L.Tolstoi „Anna Karenina“.

A.Tšehhovi 1-2 novelli ja näidend.

H.Hesse „Stepihunt“.

A.H.Tammsaare „Tõde ja õigus“. I osa.

F.Tuglase 1-2 novelli.

III õppeaasta

E.Hemingway „Hüvasti relvad“ või „Kellele lüüakse hingekella“ või E.M.Remarque. „Triumfikaar“.

A.Bulgakov „Meister ja Margarita“.

Salinger „Kuristik rukkis“

K.Ristikivi üks teos

Üks uudiskirjanduse teos õpilase valikul.

INGLISE KEEL

6 õn

Eesmärk:

- õpetada kasutama inglise keelt loomulikes olukordades, olema võimeline kõhkluseta aru saada talle inglise keeles esitatud küsimustest, ettepanekutest; suuteline vastama talle esitatud küsimustele jne.;
- arendada oskust väljendada enese ja rühma seisukohti, oskama kirjutada essee aktuaalsel teemal poliitikast, ajaloost ning sotsiaalsetest probleemidest.
- arendada lugemise kaudu iseseisvat mõtlemise ja analüüsi võimet, valdama inglise keelt kõnes ja kirjas laiahaardelisema sõnavara näol, olles pädev kasutama keele struktuurilist ja grammatilist väljendust täiuslikumas mastaabis;
- omandada erialaga seotud keelelisi oskusi, ümber jutustama inglise kirjandusteost; tundma väljapaistvamaid inglise ja ameerika kirjanikke, luuletajaid, lauljaid ja muusikuid;
- võimeline kiiresti koostama kirjaliku ja/või suulise tõlke inglise keelest emakeelde.

2.Õppesisu:

Käsitletavat teemad:

2.1.Grammatika: Abiverbid *do, be, have*; küsimused ja negatiivid, lühivastused; ajavormid (jaotatuna iga õppetunni peale, s.o. 12 õppetundi); passiivne ja aktiivne kõneviis; modaalverbid *can, can't, have to, allowed to, must, mustn't, should, could, might* (kohustus või lubamine); tulevikuvormid *will* ja *going to*; küsimused *like*'iga (*Do you like tea?; What's she like?*); verb patterns *want to do, enjoy meeting* jne.; tingiv kõneviis – “I”, “II” ja “NULL” tingiv kõneviis; aja väljendused *since, until, for*; kaudne kõneviis; “siltküsimused”. Ajavormide süsteem, aktiivne ja passiivne kõneviis; abiverbid *do, be, have*; perfektiaegade läbiv kordamine (*present perfect, past perfect, future perfect, pr.perf.cont., past perf. cont., future perf. cont.*); narratiivid; kvantiteedi väljendused, loendatavad ja mitte loendatavad nimisõnad; tuleviku vormid *will do, shall do, going to do*, ajavormide kasutamine osalausestes (*when I've read the book, I'll give it back to you*); relatiivosalauseid (*politicians, who tell lies,...*); partitsiibid, infinitiivid; verb patterns (*enjoy playing, good at cooking, plan to do*); modaalabiverbid; küsimused ja negatiivid; harjumuste väljendusedhüpoteesi esitamine (*if only I had a new car!; I wish I hadn't said that!*); nimisõna fraasid (*a boy licking an ice-cream*); artiklid.

2.2 Sõnavara: Mitmesõnalised verbid (*look after us, turn on the light*); Adjektiivid ning iseloomustavad adjektiivid, modifitseerivadadverbid; liitnimisõnad, idioomid, sõnad seoses abieluga, sünniga ja surmaga, foneetilise kõne harjutamine, sotsiaalne kõnekeel. Liitnimisõnad, sõna moodustamine (*organize, organi'zation*); tähenduse mõistatamine, sünonüümid, “hot verbs”; adjektiivid,

mis kirjeldavad iseloomu; sufiksids ja prefiksids; sõnavara seoses ekspordi ja impordiga; sõnade tähenduste muutumine sõnade stressiasetuse muutmisega; sõnapaarid (*neat and tidy, give and take, pros and cons*); -ing lõpuga adjektiivid, sünonüümid kontekstis (*writer - author, risky - dangerous*); daatumid, numbrid, veerimine; hüüdlused, soiaalsed väljendid; telefoni vestlused; inglisekeelsed teeviidad ja märgid; tarbijat iseloomustav sõnavara (*mobile phone, camcorder*); word groups; antonyms, sõnavara seoses rahaga; idioomid; homofoonid ja homonüümid. Lugemine, tõlkimine, kõnelemine, kuulamine, kirjutamine: Lugemis- ja tõlkimisteemadeks nt. kodu, inimesed, kes emigreeruvad, turism, kirjanike autobiograafiad, seikluslood, kaubanduse ajalugu, abielu; diskussiooniteemadeks nt. koduelu viiskümmend aastat tagasi, asjad, milleta elada ei saaks, Tv poolt ja vastu argumendid, naiste elu enne ja nüüd, abielu, emigreerumine, aktuaalsed olukorrad poliitikas, kodutus, kuidas aatompomm muutis ajalugu, ärimus, raamatud ja lugemine; lugude ümberjutustamine; rollimängud; kuulamisharjutused reisimisest, muusikast, kirjandusest, tulevikust, raadio ja TV reklaam; kirjutamisharjutused nt. ette antud kirjatekstide iseseisev korrigeerimine, märkmete tegemine, autobiograafiate kirjutamine, uurimuste ja raportite kirjutamine, ametlike ja isiklike kirjade kirjutamine, linna kirjeldamine, “vastandavad mõtted” (*whereas, however, although*); “leiutis, milleta läbi ei saaks”, essee ühest perioodist ajaloos, karjääri kirjeldamine. Muusikat ja notatsiooni sisaldava sõnavaraga tutvumine.

2.3. Lugemine, tõlkimine, kõnelemine, kuulamine, kirjutamine. Moraali sisaldavad jutud, teemad abielust, ajaloost, poliitikast, kosmosest, kunstist ja muusikast, kirjandusest. Verbaalsed rollimängud, diskussioonid, küsimustike tegemine. Äraarvamismängud, traditsioonid sünniga, pulmadega, surmaga; kuulamisharjutuste ja juttude kuulamine kassetilt, k.a kõnetekstide lünkade täitmisega kirjalikus vormis, luule ja laulude kuulamine; Ametlike kirjade kirjutamine, CV, inimest kirjeldamine, esseed. tõlkimine, kõnelemine, kuulamine, kirjutamine: Teatud väljavalitud lugude ja jutustuste lugemine ja tõlkimine II õppeaastal kasutatud *Headway Upper-Intermediate* õpikust. Lugemine, tõlkimine ja ümberjutustamine muusika ajaloo ning notatsiooni tekstidest; Kuulamine suhtluskõnekassetidelt ühes kuulamisjärgse diskussiooniga rühmades – verbaalne rühmatöö. Suhtlus- ja diskussiooniteemadeks ka poliitika, kodu, pere, haridus ja kultuur, Eesti, rahvustoidud, erinevate maade riigikorrad ja interpersonaalse suhtlemise erinevused, meedia ja reklaam, loodus ja elukeskkond; rollimängud. Kirjutamine lünktekstidesse kõnekassetilt kuulamisega (aja peale); sõnade äraarvamismängud dramatiseerimise läbi.

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- grammatilise struktuuri -ja ajavorme;
- keerukamate konstruktsioonidega tekste audio-kassetilt,

- muusika instrumente ja/või notatsioonkunsti inglise keeles;

oskab:

- koostada lauseid inglise keele ajavormides (12) (nii suuliselt kui kirjalikult),
- kirjutada CV-d ning ametlikku kirja inglise keeles;
- täita lünktekste,
- soravalt esitada inglise keelseid küsimusi keele kõikides ajavormides nii passiiv- kui aktiiv- iseloomus, kaudes- kui otsekõnes;
- diskuteerida kui kirjutada aktuaalses iseloomus poliitikast, majandusest, sotsiaalsetest probleemidest, Eestimaa ning mõnede teiste maade traditsioonidest;
- luua mõni inglise keelne mäng, laul, luuletus või jutustus.

4. Hindamine

Hinnatakse: Aime lõpeb kooli lõpueksamiga. Soovijail on võimalik sooritada ka riigieksam. Lõpphinne kujuneb 80 % eksami kirjalikust, 20% suulisest osast.

5. Kasutatav õppmaterjal:

I ja II õppeaastal New Headway Intermediate English Course (Liz and John Soars) õpik, selle juurde kuuluv kõnekassett kuulamisharjutuste tarvis ning töövihik.

III õppeaastal New Headway Upper-Intermediate English Course (Liz and John Soars) õpik, selle juurde kuuluv kõnekassett kuulamisharjutuste tarvis ning töövihik; lõpueksami tarvis minevad ettevalmistusmaterjalid, kogutud õppematerjal eriala keelest (muusika, notatsiooni kunst, muusika instrumendid, muusika ajalugu).

VEENE KEEL

2 õn

1. Eesmärk

- õpetada kasutama vene keelt loomulikes olukordades,
- arendada oskust väljendada enese ja rühma seisukohti,
- arendada lugemise kaudu iseseisvat mõtlemise ja analüüsi võimet,

- omandada erialaga seotud keelelisi oskusi,
- äratada huvi vene kultuuri vastu.

2.Õppesisu

Käsitletavad teemad (lugemis-, kuulamis-, kõnearendus- ja kirjutamisteemad)

2.1.Mina ja minu kodu (kodu, perekond, sõbrad)

2.2.Harrastused (puhkamine, tegutsemine koos sõpradega)

2.3.Mina ja minu uus kool (erinevad erialad, uued koolikaaslased)

2.4.Telefonijutt Tervitused. Telefonivestlused. Viisakusavaldused.

2.5.Suhtlemisraskused (erinevad rahvused-erinevad suhtlemismallid)

2.6.Minu eriala. Erialane terminoloogia. Vestlus erialastel teemadel.

2.7.Ma õpin ja elan Tallinnas. Mina ja minu kool. Tallinn kui pealinn. Tallinna vaatamisväärsused.

2.8.Uudiseid laiast maailmast (ajalehest loetu vahendamine)

2.9.Minu suhted (muusika-)**kollektiivis.**

2.10.Mina ja Eesti. Eesti minu kodumaa. Kodukoht ja kodu. Eesti loodus ja kaunimad kohad ning vaatamisväärsused Eestis.

3.Õpitulemus

Õppija:

- mõistab kõnelejate olmeteksti;
- oskab jälgida TV- ja raadiouudiseid,
- mõistab teksti kontekstist lähtuvalt,
- kõnelemisel kasutab keelele omast intonatsiooni, rütmi, rõhku,
- oskab vestelda põhiteematika ulatuses,
- oskab vestluses vajadusel kasutada kompensatsioonistrateegiaid,
- lugemisel oskab leida ja kasutada vene keele vahendusel infot eri allikatest
- oskab kasutada sõnaraamatuid ja teatmeteoseid,
- mõistab funktsionaalstiililt erinevaid tekste,
- oskab kirjutada teateid ja lihtsamaid mitteametlikke kirju.
- oskab teha märkmeid kuuldu ja loetu põhjal,
- oskab kirjutada elulookirjeldust, täita ankeete,
- teab õigekirja, vajadusel oskab kontrollida seda sõnaraamatu abil

4.Hindamine

Hinnatakse:

- dialoogide esitamise oskust,
- teksti põhjal jutustamist,
- sõnavara omandamist,
- grammatika omandamist,
- oma arvamuse formuleerimise oskust.

Hinnatakse iga semestri lõpul semestrihindega.

Hindamine toimub suulise küsitluse (arvamuste, seisukohtade esitamine, jutustamine,) või kirjaliku testi (sõnavara, grammatika test)

vormis. Teema lõpetab osaoskuste omandamist kokkuvõttev esitlus või kontrolltöö.

5.Kasutatav õppematerjal:

A. Metsa Твой собеседник 2

I. Mangus Быстро и весело!

E. Stepanova Темп 1. Интенсивный курс русского языка.

K. Allikmets Встречи 2

Eestis ilmuvad venekeelsed ajalehed.

E. Stepanova Темп 1. Интенсивный курс русского языка.

Eestis ilmuvad venekeelsed ajalehed.

EESTI KEEL TEISE KEELENA

2 õn

1. Eesmärk

- võimaldada kooli õppivatel muukeelsetel noortel saavutada elus toimetulemiseks piisav eesti keele oskuse tase ja erialane terminoloogia;

- parandada erinevate keelekogukondade omavahelist suhtlemist;
- ametialase eesti keele õpetamine tuginedes muusika-ajakirjades ja muudes perioodika väljaannetes ilmuvatele artiklitele;
- arendada koolis õpitu rakendamise oskust igapäevastes situatsioonides;
- abistada õpilast põhi- või keskkoolis probleemseteks jäänud keele struktuuri osade omandamisel.

2. Õppesisu

Käsitletavad teemad:

2.1.Kõnearendus. Vestlused ja rollimängud erialastel teemadel. Vestlused ajakirjade „Teater, muusika, kino“, „Muusika“ ja kultuurileht „Sirp“ erialaste artiklite teemadel. Erialase sõnavara arendamine.

2.2. Lugemine. Erialaste ajalehtede ja ajakirjade artiklite lugemine ja tõlkimine. Ajaleht „Äripäev“ artiklite lugemine.

2.3. Kuulamine. Erinevate situatsioonide kuulamine helikandjalt, tekstidest aru saamine ja kuulamistestide koostamine.

2.4.Kirjutamine. Kiri sõbrale, kaasõpilasele, oma CV koostamine, avalduse ja muusika alase kuulutuse koostamine.

2.5.Grammatilised struktuurid. Lünktekstidesse sobivas grammatilises vormis sõna leidmine. Etteantud teksti lausete jätkamine grammatiliselt korrektselt.

3.Õpitud oskused

Õppija teab ja tunneb:

- sõnavara eesti keele kesktasemel,
- grammatikat ja õigekirja põhimõtteid;

oskab:

- vestelda eesti keele kesktasemel erialastel teemadel,
- lugeda ja tõlkida erialaseid tekste,
- kuulata ja aru saada erinevatest tekstidest ja koostada kuulamistesti kesktasemel,
- ennast väljendada kirjalikult, koostada lihtsamaid isiklikke dokumente ja avaldust eesti keeles,

4.Hindamine

Hinnatakse:

- suulist eneseväljenduse oskust kesktasemel,
- erialastest artiklitest ja tekstidest aru saamist,
- kuulamistestidest aru saamist ja erinevate tekstilõikude lõimise oskust etteantud teksti,
- grammatiliselt korrektse kirjaliku eneseväljenduse oskust sh. dokumentide koostamist.

Hinne kujuneb kirjalike ja suuliste testide keskmisest hindest. Hindamine toimub semestrihinnetena.

5. Kasutatav õppematerjal

Eesti keele grammatika tabelites, 160 eesti keele harjutust, eesti keele töövihik edasijõudnuile,
Lugemistekstid õpikust “Avatud ukсед”, muusikaajakirjast “Muusika”, “Eesti Päevaleht”, “Postimees”.
Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse poolt välja antud alg- ja kesktaseme testide komplektid.
Õppekomplekt “Avatud ukсед”, kesk- ja kõrgtaseme testid,
ajakiri “Muusika” ja muusikaalased artiklid perioodika väljaannetest.

MATEMAATIKA

4 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija:

- mõistab matemaatika olemust, otstarvet ja tähtsust
- omandab ainekavas fikseeritud matemaatika teadmised ja meetodid ning oskab neid kasutada ülesannete lahendamisel;
- arendab loogilist mõtlemist, arutlusoskust ja ruumikujutlust;
- arendab oskust täpselt, lühidalt ja argumenteeritult väljendada koos matemaatiliste sümbolite kasutamisega;
- arendab endas valmidust matemaatiliste meetodite kasutamiseks erialaga seotud ülesannete lahendamisel;
- omandab matemaatikateadmisi ja -oskusi, mis võimaldavad teiste õppeainete õppimist ja õpingute jätkamist valitud erialal;
- õpib hindama oma matemaatilisi võimeid.

2. Õppesisu

Käsitletavad teemad:

2.1.Reaalarvud, võrrandid ja võrratused. Arvuhulgad N , Z ja Q , nende omadused. Irratsionaalarvud ja reaalarvud. Arvtelje erinevad piirkonnad. Arvu absoluutväärtus. Ratsionaalavaldiste lihtsustamine. Astme mõiste üldistamine: täisarvulise ja ratsionaalarvulise astendajaga aste. Arvu n -es juur. Tehtud astmete ja võrdsete juurijatega juurtega. Lineaar-, ruut- ja murdvõrrandid, nendeks taanduvad võrrandid. Valemite teisendamine ja muutujate avaldamine. Kahe tundmatuga lineaar- ja ruutvõrrandite süsteem. Lineaar-, ruut- ja murdvõrratused. Ühe tundmatuga lineaarvõrratuste süsteem. Tekstülesannete lahendamine.

2.2.Trigonomeetria; vektor tasandil. Nurga mõiste üldistamine, kraadi- ja radiaanimõõt. Ringjoone kaare pikkus, sektori pindala. Mistahes nurga trigonomeetrilised funktsioonid, nende väärtused mõnede nurkade korral. Trigonomeetrilised funktsioonid negatiivsest nurgast. Taandamisvalemid. Nurkade summa ja vahe trigonomeetrilised funktsioonid. Kahekordse nurga siinus, koosinus ja tangens. Kolmnurga pindala valemid ($S = 0,5ah$; $S = 0,5ab \cdot \sin C$). Sinus ja koosinus teoreem. Kolmnurga lahendamine. Vektor tasandil. Vektori mõiste ja liigid. Vektori koordinaadid. Vektorite liitmine, lahutamine ja arvuga korrutamine (geomeetriliselt ja koordinaatkujul). Kahe vektori skalaarkorrutis. Nurk kahe vektori vahel. Kahe vektori ristseis ja kollilinearsus.

2.3.Joonevõrrand . Joone võrrandi mõiste. Sirge võrrandi eri kujud (tõusu ja algordinaadiga, kahe punktiga, punkti ja sihivektoriga). Sirge üldvõrrand. Kahe sirge vastastikused asendid tasandil. Nurk kahe sirge vahel. Ringjoone võrrand. Joonte lõikumisülesanne.

2.4.Jada; funktsioonid. Arvjada mõiste, jada üldliige. Arvjada piirväärtus. Aritmeetiline jada. Geomeetriline jada. Hääbuv geomeetriline jada. Vastavad üldliikme summa valemid. Ringjoone pikkus ja ringipindala piirväärtusena. Funktsiooni mõiste ja üldtähis. Funktsiooni määramis- ja muutumispiirkonnad. Funktsiooni esitusviisid. Paaris- ja paaritufunktsioon. Ruutfunktsioon. Naturaalarvulise astendajaga

astmefunktsioonid. Funktsiooni nullkohad. Positiivsus ja negatiivsuspiirkonnad. Funktsiooni kasvamine ja kahanemine. Funktsiooni ekstreemumid.

2.5.Funktsioonid II. Negatiivse astendajaga astmefunktsioonid. Murrulise astmenäitajaga astmefunktsioonid. Reaalarvulise astendajaga aste. Eksponentfunktsioon ja lihtsamad rakendused. Lihtsamaad eksponentvõrrandid. Arvu logaritmi. Avaldiste logaritmine ja potentsseerimine. Logaritmifunktsioon ($y = \log x$, $y = \ln x$). Siinus-, koosinus- ja tangensfunktsioon, nende perioodilisus. Mõisted *arcsin m*, *arccos m* ja *arctan m*. trigonomeetrilised põhivõrrandid.

2.6.Piirväärtuse tuletis; hulktahukad ja pöördkehad. Funktsiooni piirväärtus ja pidevus. Funktsiooni piirväärtuse arvutamine lihtsamatel juhtudel. Hetkkiirus. Funktsioonituletis. Astmefunktsioonituletis. Funktsioonide summa, vahe, korrutise ja jagatise tuletised. Tuletise leidmine. Joone puutuja tõus, puutuja võrrand. Funktsiooni kasvamine ja kahanemine. Funktsiooni ekstreemumid. Funktsiooni uurimise ülesande lihtsamad juhud. Hulktahukad ja pöördkehad. Hulktahukate liike. Korrapärane prisma ja püramiid, nende täispindala ja ruumala. Silinder, koonus ja kera, nende täispindala ja ruumala. Ülesanded hulktahukate ja pöördkehade kohta.

2.7.Tõenäosusteooria ja kirjeldav statistika; kordamine. Tõenäosus teooria ja kirjeldav statistika. Permutatsioonid, kombinatsioonid, variatsioonid, ja nende omadused. Kombinatoorika liitmis- ja korrutamislause. Sündmused ja nende liigid. Klassikaline tõenäosus. Suhteline sagedus, statistiline tõenäosus. Üksteist välistavad sündmused, tõenäosuste liitmisvalem. Sõltuvad ja sõltumatud sündmused, tõenäosuste korrutamislause. Geomeetriline tõenäosus. Empiiriliste andmete esitamine, jaotuse arvarakteristikud. Keskväärtus, tõenäosuseim väärtus ja standarthälve.

3.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- ratsionaal-, irratsionaal- ja reaalarve;
- arvu astendamise ja juurimise tehteid;
- arvu absoluutväärtuse mõistet;
- mõisteid võrdus, võrrand, samasus ja võrratus;
- õppesisuga määratud võrrandite ja võrratuste liike;
- võrrandite ja võrratuste lubatavaid teisendusi;
- võrrandi ja võrratuse lahendite mõisteid;
- kraadi- ja radiaanmõõtu;
- mis tahes nurga trigonomeetriliste funktsioonide definitsioone;
- trigonomeetrilisi põhiseoseid;
- valemeid kahe nurga summa ja vahe ning kahekordse nurga siinuse, koosinuse ja tangensi jaoks;
- kolmnurga pindala valemeid;

- siinus- ja koosinusteoreemi;
- vektori mõistet ja tehteid vektoritega;
- vektori koordinaate;
- vektorite ristseisu ja kollineaarsuse tunnust;
- joone võrrandi mõistet
- sirget ja sirgjoont ning nende võrrandeid;
- sirge vastastikuseid asendeid tasandil,
- jada, aritmeetilise ja geomeetrilise jada mõisted; nende üldliikme ja n esimese liikme summa valemeid;
- hääbuva geomeetrilise jada summa valemit;
- jada piirväärtuse olemust;
- funktsiooni üldtähist ja funktsiooni käiguuurimisega seonduvaid mõisteid;
- ainekavaga fikseeritud funktsioone, nende peamisi omadusi ja graafikuid;
- reaalarvulise astendajaga astme mõistet;
- arvu logaritmi ja selle omadusi;
- trigonomeetriliste funktsioonide perioode,
- funktsiooni piirväärtuse ja tuletise mõistet ning tuletise geomeetrilist ja füüsikalist tähendust;
- funktsiooni graafiku puutuja mõistet;
- funktsiooni kasvamise ja kahanemise tunnuseid;
- funktsiooni ekstreemumkoha ja graafiku ekstreemumpunkti mõistet ning ekstreemumkoha leidmise eeskirja;
- erinevate tahk- ja pöördkehade liike, nende täispindala ja ruumala arvutamise valemeid;
- permutatsioonide, kombinatsioonide ja variatsioonide mõistet;
- juhusliku, kindla ja võimatu sündmuse mõistet;
- geomeetrilise, klassikalise ja statistilise tõenäosuse mõistet;
- statistika arvkarakteristikute tähendust.

oskab:

- sooritada tehteid astmete ja juurtega, teisendada viimased murrulise astendajaga astmeteks;
- teisendada lihtsamaid ratsionaal- ja juuravaldisi;
- lahendada ühe muutujaga lineaar-, ruut- ja murdvõrrandeid;

- lahendada kahe tundmatuga lineaarvõrrandite ja lihtsamate ruutvõrrandite süsteeme;
- lahendada lineaar-, ruut- ja murdvõrratusi;
- lahendada ühe tundmatuga lineaarvõrratuse süsteeme;
- teisendada trigonomeetrisi avaldise, kasutades õpiku valemeid;
- lahendada kolmnurki;
- arvutada kolmnurga, rööpküliku ja hulknurga pindala;
- arvutada ringjoone kaare pikkuse ja sektori pindala;
- sooritada tehteid vektoritega nii geomeetriselt kui ka koordinaatkujul;
- koostada sirge võrrandit, kui sirge on määratud tõusu ja algordinaadiga, kahe punktiga, punkti ja sihivektoriga;
- koostada sirgjoonevõrrandit;
- joonestada sirgeid ja ringjooni nende võrrandite järgi;
- leida kahe joone lõikepunkte,
- kasutada aritmeetilist ja geomeetriselt jada ülesannete lahendamisel;
- skitseerida ainekavaga fikseeritud funktsioonide graafikuid ja kirjeldada neid;
- kirjeldada graafikuga antud suvalist funktsiooni õpitud omaduste piires;
- logaritmid ja potentseerida lihtsamaid avaldise;
- lahendada lihtsamaid eksponentvõrrandeid,
- leida ainekavaga määratud funktsioonide ning nende summa, vahe, korrutise ja jagatise tuletusi;
- leida funktsioon nullkohti;
- leida funktsiooni kasvamis- ja kahanemisvahemikke;
- uurida lihtsamaid funktsioone ja skitseerida nende graafikuid;
- arvutada funktsiooni piirväärtust lihtsamatel juhtudel;
- skitseerida ruumilisi kehi ja arvutada nende pindala ja ruumala;
- rakendada trigonomeetria valemeid ruumigeomeetria ülesannete lahendamisel;
- arvutada sündmuse tõenäosust (geomeetriselt);
- kasutada kombinatoorika lauseid ja valemeid ülesannete lahendamisel;
- kasutada tõenäosuse liitmis- ja korrutamisevalemeid ülesannete lahendamisel;

- arvutada juhuslike suuruse jaotuse ainekavas nimetatud arvkarakteristikuid ning teha nendest järeldusi jaotuse või uuritava probleemi kohta.

Hindamine

Hinnatakse: Poolaastas kontrolltööd ja tunnikontrollid; Kokkuvõttev hindamine igal semestril poolaasta tulemuste alusel.

5. Kasutatav õppematerjal:

L.Lepmann, T. Lepmann, K. Velsker – Matemaatika 10. klassile

L.Lepmann, T. Lepmann, K. Velsker – Matemaatika 11. klassile

L.Lepmann, T. Lepmann, K. Velsker – Matemaatika 12. klassile

E. Abel, E. Jõgi, E. Mitt – Matemaatika ülesannete kogu keskkoolile

V. Luigelaht, E. Reiman – Matemaatika ülesannete kogu

L. Lepmann, T. Lepmann, H.-M. Varul – Ülesandeid gümnaasiumi matemaatika lõpueksamiks valmistumisel

H. Afanasjev – Valmistu iseseisvalt matemaatika riigieksamiks

TTÜ Vastustega matemaatika ülesannete kogu riigieksamiks valmistujal

FÜÜSIKA

3 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija:

- omandab alused nüüdisaegse põhjuslik-tõenäosusliku füüsikalise maailmapildi kujunemiseks;
- süvendab ja laiendab teadmisi füüsika keelest ja mõistete süsteemist ning õpib neid kasutama füüsikaliste nähtuste ja objektide kirjeldamiseks, seletamiseks ning ennustamiseks;
- arendab kriitilist mõtlemist;
- süvendab vaatlus- ja eksperimenteerimisoskusi;
- mõistab füüsika seost tehnika ja nüüdisaegse tehnoloogiaga ning integratsiooni teiste teadustega;
- säilitab positiivse hoiaku füüsika kui õppeaine ja kultuurifenomeni suhtes;
- mõistab füüsika humanitaarset külge;
- teadvustab vajadust käsitseda tehnilisi ja tehnoloogilisi seadmeid ennast ja neid säästes;
- kujundab füüsikateadmiste ja oskuste alusel elu ja elukeskkonna säilimiseks vajalikud väärtushinnangud, tegutseb loodust säästvalt,
- oskab rakendada füüsikaseadusi oma erialases tegevuses

2. Õppesisu.

Käsitsetavad teemad:

2.1. Mehaaniline liikumised.

Kehade vastastikmõju, mehaaniline töö, mehaaniline energia, ringliikumine, võnkumine

Põhimõisted: Ühtlane sirgjooneline liikumine, ühtlaselt muutuv liikumine, punktmass, taustsüsteem, nihe, hetkkiirus, kiirendus, liikumise suhtelisus, liikumisvõrrand. Mass, jõud, jõu liigid, impulss, Newtoni I seadus, Newtoni II seadus, Newtoni III seadus, gravitatsiooniseadus, impulsi jäävuse seadus, reaktiivliikumine, mehaaniline töö, mehaaniline energia, mehaanilise energia jäävuse seadus.

2.2. Perioodilised liikumised.

Ringliikumine, nurkkiirus, kesktõmbekiirendus, joonkiiruse ja nurkkiiruse seos, võnkumine, amplituud, hälve, periood, laine, ristlaine, pikilaine, laine levimiskiiruse ja lainepikkuse seos. Arvutus- ja graafiliste ülesannete lahendamine.

2.3. Elekter ja magnetism.

Elektromagnetiline vastasmõju, elektriväli, elektrimahtuvus elektrivool, magnetväli, elektromagnetiline induktioon, elektromagnetlaine, Elektrilaeng, elektrilaengu jäävuse seadus, Coulomb'i seadus, elektrivälja tugevus, potentsiaalide vaha e. pinge. Voolutugevus, elektritakistus, elektrivoolu töö ja võimsus, vooluallikas, elektromotoorjõud, Ohmi seadus, juhtide jada- ja

rööpühendus. Magnetväli, magnetinduktsioon, Ampere seadus, Lorentzi jõud, elektromagnetiline induktsioon, induktsiooni seadus, eneseinduktsioon, induktiivsus, trafo, elektrienergia ülekanne.

2.4. Elektrodünaamika. Valgus. Vahelduvvool, valgus kui laine, valguse difraktsioon, valguse interferents, fotoefekt valguse kiirgumine ja neeldumine. Elektromagnetvõnkumised, elektromagnetlained, elektromagnetlainete skaala, lainefront, lainepikkus, sagedus, periood, faas. Valguse murdumiseseadus, murdumisnäitaja, spektrid, spektraalanalüüs, spektroskoop, valguse kiirgumine ja neeldumine, joonspekter, pidevspekter, kiirgusspekter, neeldumisspekter

Fotoefekt, footon, Einsteini fotoefekti teooria ja valem, valguse dualistlik käsitlus

2.5. Aine olekud. Aine makroparameetrid ja nende mõõtmine. Aine agregaatolek ja selle muutumine, soojushulk. Gaas, aine mikroparameetrid, ideaalse gaasi olekuvõrrand. Isoprotsessid. Gaasi töö. Soojusmasin, soojusmasina kasutegur. Vedelik: pindpinevus, märgamine. Tahkis: liigid, omadused. Ülekande nähtused aines.

2.6. Aine struktuur. Bohr aatomimudel, Bohri postulaadid, kvantmehaanika teke ja põhiideed, kaasaegne aatomimudel, prooton, neutron, laenguarv, massiarv, keemiline element, isotoop, energiatasemed tahkises, metall, pooljuht, dielektrik.

Radioaktiivsus, poolestusaeg, tuumaprotsessid, seoseenergia, massidefekt, tuumade süntees, tuumaenergeetika, tuumapomm, kiirguskaitse, dosimeeter, aatomifüüsika, tuumafüüsika, tuumareaktsioonid elementaarosakesed.

2.7. Kosmoloogia. Nüüdisaegne maailmapilt, tähistaevas, tähtkuju, päikesesüsteem, tähed ja tähesüsteemid, galaktikate teke ja evolutsioon, materia põhivormid, vastastikmõju liigid, jäävusseadused.

Põhimõisted: tähtkuju, taevakaart, planeet, planeedi kaaslane, asteroid, komeet, meteor, varjutused, galaktikate teke ja evolutsioon. Suur Pauk.

3. Õpitulemused.

Õppija teab ja tunneb:

- füüsikaliste nähtuste iseloomulikke tunnuseid, nähtuste ilmumise tingimusi, seost teiste nähtustega; nähtusi selgitavaid teaduslikke teooriaid, nähtuste kasutamist praktikas;
- füüsikamõisteid, sh füüsikalisi suurusi, nähtusi või omadusi, mida mõiste iseloomustab; suuruste seoseid teiste füüsikaliste suurustega; mõõtühikuid, mõõtmisviise ja mõõtmisvahendeid;
- seaduste või seaduspärasuste sõnastust, seadust väljendavat valemit, nende õigsust kinnitavaid katseid, kasutamist praktikas ja seaduste rakendatavust;
- teooria eksperimentaalset põhjendust; põhimõisteid, -seisukohti – seadusi, põhilisi järeldusi, praktilist kasutamist ja rakendatavust;

- mõõteriistade, mehhanismide, masinate otstarvet, töötamispõhimõtet, kasutamise näiteid ja reegleid, ohutusnõudeid;
- keskkonna- ja energiasäästu vajalikkust;
- füüsika osa ühiskonna ja kultuuri arengus, tema osa rahvuskultuuris;

oskab:

- vaadelda nähtusi füüsika seisukohalt;
- kasutada mõisteid, seadusi ja teooriaid loodus- ja tehnikanähtuste seletamisel;
- eristada teaduslikku ja pseudoteaduslikku maailmakäsitust;
- lahendada arvutus- ja graafilisi ülesandeid, kasutades õpitud seadusi ja valemeid, vormistada lahendusi;
- leida infot teatmeteostest ja füüsikaliste suuruste tabelitest;
- planeerida katsed.

4.Hindamine

Hinnatakse:

- õppematerjali omandamist teemade lõikes.

Kontrollivormideks on tunnikontrollid, kontrolltööd. Hinnatakse semestrihinnetena.

5.Kasutatav õppematerjal.

I.Peil “Füüsika X klassile” I osa Tallinna “Koolibri” 1997.

K.Tarkpea “Füüsika XI klassile I osa” Tallinn “Koolibri” 1997

K.Tarkpea “Füüsika XI klassile II osa” Tallinn “Koolibri” 2000

H.Voolaid “Füüsika XI klassile” Tallinn “Koolibri” 1995

H.Käämbre “Füüsika XII klassile” Tallinna “Koolibri” 1998

A:Ainsaar “Füüsika XII klassile” Tallinn “Koolibri” 1996.

J.Jaaniste “Füüsika XII klassile” Tallinn “Koolibri” 1999.

E.Paju, V.Paju “Füüsika ülesannete kogu gümnaasiumile” Tallinn “Koolibri” 2000

GEOGRAAFIA

1 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija:

- õpib senisest paremini ja sügavamalt mõistma maailma looduses toimuvaid nähtusi ja neid kujundavaid põhjuseid ning nende vahelisi seoseid;
- õpib arusaama erinevates ühiskondades asetleidvatest majanduslikest protsessidest;
- saab aru looduses ja ühiskonnas toimuvate nähtuste ja protsesside omavahelistest seostest;
- on teadlik peamistest kohalikest, regionaalsetest ja globaalsetest keskkonna-probleemidest;
- tunneb ja oskab kasutada põhilisi loodusgeograafia ja majandusgeograafia alaseid mõisteid;
- oskab kasutada ja võrrelda erinevaid kaarte ja kaart-skeeme informatsiooni saamiseks maailma erinevate paikade looduse, riikide, rahvastiku ja inimeste majanduslase tegevuse kohta;
- oskab koostada ja lugeda erinevaid diagramme, mis kajastavad looduses ja ühiskonnas asetleidvaid protsesse;
- oskab leida vajalikke andmeid erinevatest statistilist materjali esitatavatest tabelitest, neid võrrelda ja analüüsida;
- oskab leida geograafiaalast informatsiooni erinevatest teabeallikatest ja seda kasutada;
- oskab erinevat geograafiasse puutuvat informatsiooni analüüsida, hinnata ja esitatud seisukohti põhjendada.

2.Õppesisu

Käsitletavad teemad:

2.1.Maailma poliitiline kaart ja maailmamajandus. Riik kui maailma poliitilise kaardi kujundaja. Riigivorm. Riigi suurus. Poliitilise kaardi muutumine 20.sajandil.

2.2.Maailma rahvastik ja rahvastikuprotsessid. Maailma rahvaarv ja selle muutumine. Demograafiline siire. Migratsioon ja selle põhjused. Rahvastiku vanuseline ja sooline koosseis. Rahvastiku paiknemine . Asulate areng ja linnastumine. Suurlinnade keskkonnaprobleemid. Rahvastiku etniline struktuur. Inimarengu riikidevahelised erinevused. Rahvastiku tööhõive ja majanduse üldine struktuur.

2.3.Maailmamajanduse kujunemine. Maailmamajanduse üldised alused. Traditsioonilised tootmisviisid. Varaindustriaalne tootmisviis ja koloniaalsüsteemi kujunemine. Hilisindustriaalse tootmisviisi tekkimine ja geograafiline levik. Postindustriaalne tootmisviis ja logistika.

2.4.Kaasaegne maailmamajandus. Riikide arengutaseme näitajad ja mõju maailmamajandusele. Riikide majandussüsteemid. Kõrgeltarenenud Põhja riigid ja Lõuna arengumaad. Rahvusvahelised firmad. Rahvusvahelised majandusorganisatsioonid. Globaliseerumine ja regionaliseerumine.

2.5.Põllumajandus ja toiduainetetööstus. Põllumajandus ja selle koht rahvamajanduses. Põllumajandust mõjutavad looduslikud tegurid. Põllumajandusliku tootmise vormid ja nende levik maailmas. Põllumajandusega kaasnevad keskkonnaprobleemid. Toiduainetetööstus ja toitlustamise üldised alused. Maailma rahvastiku toitlustamise probleemid.

2.6.Metsandus. Maailma metsade levik ja nende kaitse. Metsa tööstuslik kasutamine.

2.7.Kalandus. Kalavarude kasutamine ja maailmamere keskkonnaprobleemid.

2.8.Energiamajandus. Energiavarade liigid ja energiamajanduse struktuur. Elektrienergia tootmise ja kasutamise võimalused. Energiamajandusega kaasnevad keskkonnaprobleemid.

2.9.Masina- ja keemiatööstus. Masina- ja keemiatööstuse struktuur, jagunemine vanadeks, uuteks ja uusimateks harudeks.

2.10.Kergetööstus. Kergetööstuse tähtsamad harud.

2.11.Teenindussfäär. Teenindussfääri mõiste ja koht rahvamajanduses. Veondus ja selle liigid. Side. Kaubandus. Haridus. Tervishoid. Kultuur. Turism. Rahandus.

2.12.Maailmamajanduses esinevad peamised probleemid. Majanduslik ebavõrdsus. Arenguabi. Korruptsioon ja varimajandus. Loodusressursid ja keskkonnaprobleemid.

2.13.Kaasaegsed uurimismeetodid geograafias. Andmete graafiline kujutamine. Erinevad kaardid, nende kasutamine ja kaardilugemisoskus. Arvutikaardid ja geoinfosüsteemid. Koha määramise meetodid ja nende rakendused. Kaugseire.

2.14.Maa kui süsteem. Maa koht Päikesesüsteemis ja Galaktikas. Maa sfäärid kui süsteemid: atmosfäär, hüdrofäär, litosfäär, pedosfäär, biosfäär. Geograafiline e maastikusfäär, tsonaalsus ja atsonaalsus. Maa energiasüsteem, aine- ja energiaringed.

3.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- kaasaegse maailma poliitilise kaardi kujunemise üldisi põhjusi;
- maailma poliitilisel kaardil olevate riikide erinevaid riigivorme;
- riikide liigitust nende arengutaseme alusel;
- riikide arengutaset iseloomustavaid näitajaid;
- maakera ja riikide rahvaarvu muutumise peamisi põhjusi;
- maailma rahvastiku paiknemist mõjutavaid tegureid;
- maailma rahvastiku migratsiooni põhjusi ja peamisi suundi;
- üldjoontes asulate arengu ja linnastumise kulgu maailmas;
- maailmamajanduse kujunemise üldisi aluseid;
- riikide erinevaid majandussüsteeme;
- suuremaid rahvusvahelisi firmasid;
- suuremaid rahvusvahelisi majandusorganisatsioone;
- põllumajanduse arengut mõjutavaid looduslikke ja majanduslikke tegureid;
- peamisi põllumajandusliku tootmise vorme;
- intensiivse põllumajanduse arendamisega kaasnevaid keskkonnaprobleeme;
- maailma suuremate metsade levialasid ja metsade tööstusliku kasutamise põhijooni;
- maailmamere peamiste kalavarude kasutamist ja sellega kaasnevaid keskkonnaprobleeme;
- erinevaid energiavarade liike ja nende kasutamise võimalusi;
- masina- ja keemiatööstuse jagunemist vanadeks, uuteks ja uusimateks harudeks;
- kergetööstuse struktuuri ja tähtsamaid harusid;
- erinevaid transpordiliike;
- teenindussfääri mõistet, struktuuri ja kohta rahvamajanduses;
- maailmamajanduses esinevaid peamisi suuremaid probleeme;

- demograafilise ülemineku teooriat;
- erinevate riikide erinevast rahvastikupoliitika põhijooni;
- maailmamajanduses asetleidvast globaliseerumise ja regionaliseerumise olemust;
- rahvusvaheliste firmade osa maailmamajanduses;
- rahvusvaheliste majandusorganisatsioonide mõju maailmamajandusele;
- energiamajanduse tähtsust riikide majanduses;
- transpordi, side ja infosüsteemide mõju teistele majandusharudele;
- teenindussfääri osatähtsuse kasvu kaasaegses majanduses ja seost teiste majandusharudega;
- geograafias kasutatavaid kaasaegseid uurimismeetodeid;
- asukoha määramise meetodeid;
- maa sfääre;
- atmosfääri koostist ja ehitust;
- atmosfääris toimuvaid tähtsamaid protsesse ning esinevaid nähtusi;
- tähtsamaid kliimat kujundavaid tegureid;
- mis on ilmaelemendid ja kuidas neid mõõta ja väljendada;
- maakera vee jaotust ja veeringet;
- maailmamere, sisevete ja põhjavee kasutamise võimalusi ja kaitse vajalikkust;
- litosfääri koostist;
- erineva tekkega kivimeid ja nende kasutamisevõimalusi;
- maavärinate ja vulkaanide tekkepõhjusi ja esinemise piirkondi;
- maavärinate tugevuse hindamise meetodeid;
- mandrite reljeefi ja ookeanide põhjareljeefi kujunemise tähtsamaid protsesse;
- mulla mõistet ja mulla tekkeprotsesse;
- mulla hävimist põhjustavaid tegureid;

oskab:

- kasutada erinevaid majanduskaarte informatsiooni otsimiseks, seoste analüüsiks ja üldistuste tegemiseks;
- näidata kaardil maailma suurriike ja Euroopa riike;
- iseloomustada kaartide ja statistiliste andmete põhjal riike ja võrrelda neid arengutaseme alusel;

- võrrelda temaatiliste kaartide ja statistiliste andmete abil rahvaaru muutusi erinevates regioonides ja analüüsida muutuste põhjusi;
- analüüsida suuremate rännetega kaasnevaid probleeme nii lähte- kui siirdemaale;
- näidata kaardil maailma suuremaid linnu ja linnastuid;
- tuua näiteid ülelinnastumisega kaasnevatest sotsiaalsetest- ja keskkonnaprobleemidest;
- tuua näiteid globaliseerumise mõjust arenenud ja arengumaadele
- analüüsida erinevaid majandus- ja rahvastikuandmeid sisaldavaid tabeleid, graafikuid ja diagramme;
- kasutada õpitud majandusgeograafia- ja rahvastikugeograafia alaseid mõisteid aruteludes ja diskussioonides;
- biosfääris esinevaid erinevaid aineringeid;
- geograafilise sfääri mõistet ja sisu;
- kasutada erinevaid üldgeograafilisi ja temaatilisi (kliima, mullastiku, jt) kaarte informatsiooni saamiseks, seoste analüüsiks;
- tuua näiteid geoinfosüsteemide rakendusvõimalustest;
- selgitada sudu, happevihmade, osooniaukude ja kasvuhooneefekti tekke põhjuseid ja analüüsida nende mõju inimesele ja loodusele;
- analüüsida kliima mõju meid ümbritsevale keskkonnale;
- selgitada kliimat mõjutavaid tegureid, sh inimeste majandusliku tegevuse mõju;
- analüüsida vee ja veekogude tähtsust inimeste elus ja majanduslikus tegevuses;
- hinnata maailmamere ja veekogude kaitse tähtsust;
- tuua näiteid Maa sfääride vahelistest seostest;
- selgitada keskkonnaseire vajalikkust seoses keskkonna muutustega inimtegevuse tagajärjel.

4.Hindamine

Hinnatakse:

- kontrolltööde, kirjalike iseseisvate tööde ja koostatud kaardimaterjali põhjal kogu geograafiakursuse läbimist.

Aine hinne kujuneb semestrihinnetena.

5.Kasutatav õppematerjal.

Sulev Mäeltsemees “Maailma ühiskonnageograafia gümnaasiumile 1. osa. Maailma poliitiline kaart, maailma rahvastik” Tallinn, 2003

Sulev Mäeltsemees “Maailma ühiskonnageograafia gümnaasiumile 2. osa Maailma majandus “ Tallinn, 2003

Anne Allpere “Väike inimgeograafia ning ühiskonnateaduste oskussõnastik” Tallinn, 2003

Margus Harak, Jaan Jõgi, Are Kont jt “Üldmaateadus gümnaasiumile” Tallinn, 2003
Maailma atlas, seinakaardid, kontuurkaardid.

BIOLOOGIA

2 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab tervikliku loodusteadusliku maailmapildi;
- saab aru bioloogia osast loodusteadustes, selle üldisest ja erilisest tähendusest;
- omandab positiivse hoiaku bioloogia kui loodusteaduse ja kultuurinähtuse suhtes
- oskab hinnata elusloodusega seonduvaid eetilisi, moraalseid ja esteetilisi aspekte;
- saab aru eluslooduse mitmekesisuse vormidest, väärtustab bioloogilist mitmekesisust ja selle säilitamise tähtsust
- teab loodus- ja keskkonnakaitse põhimõtteid ja probleeme;
- tunneb austust eluslooduse vastu ja suhtub vastutustundlikult looduskeskkonda;
- süvendab teadmisi bioloogia põhiteooriatest ja üldistest seaduspärasustest ning saab aru nende rakenduslikest väärtustest;
- seostab bioloogias omandatud teadmisi igapäevaeluga.

2.Õppesisu

Käsitletavad teemad:

2.1.Eluloomus. Elu tunnused. Eluslooduse organiseerituse tasemed. Teadusliku uurimise meetodite rakendamine.

2.2.Organismide keemiline koostis. Peamised anorgaanilised ja orgaanilised ained organismides.

2.3.Rakk. Rakuteooria. Raku ehitus ja talitus. Looma-, taime- ja seeneraku eripära. Ainu- ja hulkraksus.

2.4.Organismide aine- ja energiavahetus. Organismide aine- ja energiavahetuse põhijooned. Fotosüntees ja selle tähtsus. Organismide varustamine energiaga.

2.5.Organismide paljunemine ja areng. Rakkude jagunemine. Mitoos ja meioos. Organismide suguline ja mittesuguline paljunemine. Loomade paljunemise, kasvu ja arengu eripära. Inimese sugurakkude areng. Inimese viljastumine, embrüonaalne ja sünnijärgne areng.

2.6.Pärilikkus. Molekulaarbioloogilised põhiprotsessid: replikatsioon, transkriptsioon ja translatsioon. Mendeli seadused.

Geneetika ülesanded. Inimesel esinevad geneetilised puuded. Pärilik ja mittepärilik muutlikkus. Viiruste mitmekesisus ja tähtsus

2.7.Rakendusbioloogia. Bioloogia seos teiste teadustega. Erinevate organismide biotehnoloogilisi rakendusi. Biotehnoloogia ja sellega kaasnevad eetilised probleemid. Geenitehnoloogia, selle arengusuunad. Bioloogia osa meditsiinis.

2.8. Inimene. Inimorganismi üldiseloomustus. Inimese põhilised elutalitlused, nende neutraalne ja humoraalne regulatsioon.

Kõrgem närvitalitus.

2.9. Organismide kooseksisteerimine. Peamised ökoloogilised tegurid. Organismidevahelised suhted. Populatsioon.

Ökosüsteemi struktuur ja iseloomustus. Biosfääri iseloomustus ja selle muutused. Bioloogiline mitmekesisus. Keskkonnakaitse regionaal- ja globaal-probleemid. Looduskaitse ja keskkonnapoliitika.

2.10. Evolutsioon. Elu päritolu ja esialgne areng. Elu areng Maal. Evolutsiooni tõendid. Evolutsiooni geneetilised alused.

Looduslik valik. Mikro- ja makroevolutsioonilised protsessid. Inimese evolutsioon.

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- põhilisi elu tunnuseid;
- organismides esinevaid peamisi keemilisi ühendeid;
- organismides enamesinevaid anorgaanilisi ja orgaanilisi aineid;
- rakkude ehitust ja talitlust erinevates organismides;
- ainevahetuslikke põhiprotsesse;
- rakus toimuva glükoosi lagundamist ja sellega kaasnevat ATP sünteesi;
- ATP osa organismide aine- ja energiavahetuses;
- fotosünteesi kulgemise tingimusi, tulemust ja tähtsust;
- raku jagunemise eesmärki, tulemust ja tähtsust;
- inimese sünnieelse ja –järgse arengu seaduspärasusi;
- pärilikkuse seaduspärasusi ja nende molekulaarseid aluseid;
- Mendeli seadusi ja nende rakendamise võimalusi;
- rakendusbioloogia osatähtsust tööstuses, põllumajanduses ja meditsiinis;
- bioloogia rakendusteaduslikke külgi;
- inimese põhilisi elutalitlusi ja nende regulatsioonimehhanisme;
- inimese kõrgema närvitalitluse iseärasusi;
- ökosüsteemide struktuuri ja neis valitsevaid suhteid;
- loodus- ja keskkonnakaitse probleeme;
- Eesti keskkonnapoliitika põhiseisukohti;
- elutekke hüpoteese;

- evolutsiooni toimumise mehhanisme;
- inimese evolutsiooni põhiseisukohti;
- bioloogiateadmisi ja -oskusi nõudvaid elukutseid;
- eluslooduse organiseerituse ja uurimise tasemeid;
- organismides esinevate põhiliste keemiliste ühendite funktsioone;
- anorgaaniliste ja orgaaniliste ainete ülesandeid organismis;
- erinevate rakutüüpide ehituslikku ja talitluslikku eripära;
- organismide aine- ja energiavahetuse omavahelisi seoseid;
- rakkudes toimuva glükoosi lagundamise tulemust ja üldist tähtsust;
- fotosünteesi kulgemise tingimusi, tulemusi ja tähtsust;
- sugulise ja mittesugulise paljunemise erinevust ja tähtsust;
- mitoosi ja meioosi toimumise eesmärgi eripära, tulemusi ja bioloogilist tähtsust;
- inimese rasestumise vältimise võimalusi;
- pärilikkuse ja keskkonna osa inimese tunnuste kujunemisel;
- pärilikust ja mittepärilikust muutlikkust ja selle bioloogilist tähtsust;
- Mendeli seaduste olemust ja nende rakenduslikke võimalusi;
- viiruste ehituslikust eripära ja nende tähtsust;
- rakendusbioloogia tegevusvaldkondi;
- biotehnoloogia osa tööstuses ja põllumajanduses;
- geenitehnoloogia rakendusvaldkondi ja sellega seonduvaid eetilisi probleeme;
- biotehnoloogia osa meditsiinis;
- inimese elundkondade ehitust ja talitlust;
- kesknärvisüsteemi osa inimese füsioloogias;
- ökosüsteemides toimuvaid protsesse;
- inimtegevuse mõju populatsioonidele ja ökosüsteemidele;
- säästva arengu vajadust ja põhimõtet;
- eluslooduse mitmekesisuse säilitamise vajadust;
- evolutsiooniliste protsesside olemust;
- loodusliku valiku osa liikide tekkimises;

- inimese evolutsiooni võimalikke suundi;

oskab:

- kirjeldada erinevate organismide elutunnuseid;
- selgitada erinevate rakustruktuuride ehitust ja talitlust;
- eristada joonisel taime-, looma- ja bakterirakku;
- selgitada organismi aine- ja energiavahetuse omavahelisi seoseid;
- kirjeldada rakkudes toimuvat glükoosi lagundamist ja selgitada selle tähtsust;
- selgitada fotosünteesi tulemust ja tähtsust;
- kirjeldada motoosi ja meioosi ning välja tuua nende bioloogiline tähtsus;
- selgitada organismi geno- ja fenotüübi omavahelisi seoseid;
- kirjeldada pärilikkuse molekulaarseid mehhanisme;
- selgitada Mendeli seaduste sisu ja rakendada neid ülesannete lahendamisel;
- selgitada päriliku ja mittepäriliku muutlikkuse osa eluslooduses;
- iseloomustada viiruste osa looduses ja inimese elutegevuses;
- tuua näiteid biotehnoloogia rakendusvõimalustest;
- kirjeldada geenitehnoloogia rakendusvõimalusi;
- selgitada inimese elundkondade ülesandeid;
- eristada erinevaid ökoloogilisi tegureid ja tuua vastavaid näiteid;
- kirjeldada ökosüsteemi struktuuri ja selles valitsevaid suhteid;
- eristada regionaalseid ja globaalseid ökoloogilisi probleeme;
- nimetada ja põhjendada säästva arengu seisukohti;
- tuua näiteid Eesti keskkonnaprobleemidest;
- selgitada Ch. Darwini evolutsiooniteooria põhiseisukohti;
- kirjeldada inimese evolutsiooni etappe;
- selgitada erinevate tegurite osa inimese evolutsioonis.

4. Hindamine

Hinnatakse:

Kogu materjali omandamist tunnikontrollide ja kontrolltööde kaudu. Lõpphinne kujuneb semestrihinnetena.

5.Kasutatav õppematerjal

H. Järvalt „Bioloogia lühikursus”;

T. Sarapuu „Bioloogia gümnaasiumile” I.

KEEMIA

2 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab alused nüüdisaegse tervikliku loodusteadusliku maailmapildi kujunemiseks;
- laiendab ja süvendab põhikoolis omandatud teadmisi ja arusaamu keemia põhilistest mõistetest ja seaduspärasusest;

2. Õppesisu

2.1.ÜLDINE JA ANORGAANILINE KEEMIA

2.1.1 Anorgaaniliste ühendite põhiklassid: Oksiidid, happed, alused ja soolad, nende nomenklatuur, keemilised omadused.

2.1.2.Arvutused reaktsioonivõrrandite alusel. Arvutused reaktsiooni-võrrandite järgi, lahuse koostise arvutused.

2.1.3.Keemilise reaktsiooni kiirus ja tasakaal. elektrolüütide lahused. Keemilise reaktsiooni kiirus, pöörduv ja pöördumatu reaktsioon, keemiline tasakaal. Elektrolüüdid ja mitteelektrolüüdid. Elektrolüütiline dissotsiatsioon, tugevad ja nõrgad elektrolüüdid. Lahuse pH.

2.1.4.Metallid, nende tähtsamad omadused. Metallide üldised füüsikalised omadused, metallide keemilised omadused (reageerimine mittemetallidega, veega, lahjendatud hapetega, soolalahustega). Metallühendid, nende levik looduses. Metallide korrosioon ja korrosioonitõrje. Keskkonna saastumine raskemetalliühenditega, selle ohtlikkus.

2.1.5.Mittemetallid ja nende tähtsamad ühendid. Mittemetallide võrdlev iseloomustus (aatomite ehitus, füüsikalised omadused). Allotroopia. Lühiülevaade tähtsamatest mittemetallidest ja nende ühenditest (halogeenid, väävel, lämmastik, fosfor, räni). Mittemetallilised elemendid looduses. Mittemetallide ühenditega seotud keskkonnaprobleemid.

2.2. ORGAANILINE KEEMIA

2.1. Sissejuhatus. Alkaanid. Süsiniku aatomi ehitus ja valentsmudelid. Süsinikuahel, isomeeria, struktuurvalemid, nomenklatuur. Alkaanide keemilised omadused (asendusreaktsioonid, oksüdeerumine). Alkaanid olmes ja tehnikas. Halogeenaalkaanid. Alküülamiinide struktuur ja omadused. Amiin kui alus.

2.2. Polaarse üksiksidemega süsinikühendid (alkoholid). Alkoholide struktuur ja omadused. Funktsionaalrühm. Struktuuri- ja asendi isomeetria. Alkohol kui hape. Eetrite määratlemine.

2.3. Mittepolaarse kordse sidemega süsinikühendid (alkeenid, alküünid, areenid). Küllastumatus mõiste. Alkeenid, alküünid, areenid. Aromaatsus. Areenide asendusreaktsioonid. Fenoolid. Aromaatsete ühendite keskkonnaohtlikkus. Polümeerid.

2.4. Karbonüülühendid ja karboksüülühendid. Aldehüüdide struktuur. Aldehüüdide redoksomadused. Sahhariidide mõiste ja liigutus, bioloogiline tähtsus. Karboksüülhapete struktuur, omadused ja liigid. Funktsionaalderivaadid, estrid ja amiidid. Estrite hüdroolüüs. Rasvad, nende bioloogiline tähtsus. Aminohapped.

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- mõisteid: oksiid, hape, happeline oksiid, aluseline oksiid, amfoteerne oksiid, alus, hüdroksiid, leelis, sool, protsent, saagis, kadu, reaktsiooni kiirus, katalüsaator, keemiline tasakaal, elektrolüüt, mitteelektrolüüt, elektrolüütiline dissotsiatsioon, tugev elektrolüüt, nõrk elektrolüüt, pH, leelismetallid, leelismuldmetallid, füüsikalised omadused, keemilised omadused, sulam, maak, korrosioon;
- keemilise reaktsiooni olulisi tunnuseid;
- keemilise reaktsiooni olulisi tunnuseid ja oskab neid seletada;
- mõistab, et keemilised reaktsioonid ei tarvitse alati kulgeda lõpuni, vaid võib kujuneda ka tasakaal vastassuunaliste reaktsioonide vahel, oskab iseloomustada välistegurite mõju keemilisele tasakaalule;
- põhilisi reaktsiooni kiirust mõjutavaid tegureid ja keemilise reaktsiooni kiirendamise võimalusi;
- orgaaniliste ainete funktsionaalseid rühmi ning struktuuriühikuid (alkaanid, halogeeniühendid, alkoholid, eetrid, amiinid, alkeenid, alküünid, aldehüüdid, karboksüülhapped, estrid);
- Eesti maavarade, keemiatööstuse ja keskkonnaprobleeme.

oskab

selgitada:

- hapete liigitamist vesiniku aatomite arvu, hapnikusisalduse ja tugevuse järgi, hüdroksiidide liigitamist lahustuvuse järgi, soolade liigitamist koostise ja lahustuvuse järgi;
- võrrandi kordajate kasutamist ülesannete lahendamisel;

- reaktsiooni kiirendavaid tegureid (temperatuur, kontsentratsioon, rõhk, peenestatus, katalüsaator);
- keemilise tasakaalu olemust;
- lahuse pH-d;
- metalli korrosiooni olemust ja selle vältimise viise;
- mittemetallide füüsikalisi omadusi;
- allotroopia põhjusi;
- happevihmade teket ja mõju loodusele, mineraalväetise liigkasutamise tagajärgi;
- lämmastiku- ja süsinikuringet looduses;

lahendada probleemülesandeid :

- oksiidide, hüdroksiidide, hapete ja soolade nimetamine ning valemite koostamine;
- anorgaaniliste ainete liigitamine aineklassidesse;
- reaktsioonivõrrandite koostamine anorgaaniliste ainete keemiliste omaduste kohta, arvestades reaktsiooni toimumise tingimusi (molekulaarsel kujul);
- metallide aktiivsuse võrdlemine, võrrandite koostamine suvalise metalli keemiliste omaduste kohta (reageerimine mittemetallide, veega, lahjendatud hapetega, soola lahustega), osates kasutada pingerida ja otsustada reaktsiooni toimumise üle;
- ainete liigitamine tugevateks ja nõrkadeks elektrolüütideks;
- arvutused võrrandi järgi (moolides, massiühikutes), saagise ja kao arvestamine;
- lahuse koostise arvutamine massiprotsendi alusel;
- elementide oksüdatsiooniastme määramine ühendites;
- võrrandite koostamine mittemetallide ja ammoniaagi keemiliste omaduste kohta;
- oskab iseloomustada lihtainete ja keemiliste ühendite omadusi, lähtudes vastavate keemiliste elementide asukohast perioodilisus tabelis ning koostada tüüpühendite (oksiidid, vesinikuühendid, happed, hüdroksiidid) valemid;
 - koostada võrrandeid anorgaaniliste ainete põhiklasside keemiliste omaduste kohta, otsustada reaktsiooni toimumise üle;
 - eristada elektrolüüte ja mitteelektrolüüte, iseloomustada nende tugevust;
 - hinnata lahuse keskkonda (happe, aluse, oksiidi või soola korral);
 - lahendada arvutusülesandeid: massiprotsendi arvutused (ka lahuste lahjendamisel ja segamisel), moolarvutused, arvutused reaktsioonivõrrandite alusel (arvestades saagist, kadu);
 - kujutada molekuli struktuuri (klassikaline ja lihtsustatud struktuurivalem);

- õpitud aineklasside raamides anda nimetusi IUPACi nomenklatuuri järgi ning konstrueerida nimetuste alusel ainete struktuurivalemeid;
- selgitada orgaaniliste ainete osa eluslooduses, tööstuses ja olmes;
- selgitada olmes rakendatavate koolis õpitud ainete keemilist olemust, võimalikku keskkonnaohtlikkust ja toksilisust;

4.Hindamine

Hinnatakse:

- üld- ja anorgaanilise keemia tundmist ja ülesannete lahendamise oskust,
- orgaanilise keemia tundmist ja ülesannete lahendamise oskust.

Iga alateema lõpul arvestuslik tööd,

Väiksemaid tunnikontrolle tähtsamate mõistete kinnistamiseks.

Õpitulemusi hinnatakse iga semestri lõpul. Semestrihinnete alusel kujuneb keemia aastahinne.

INIMESEÕPETUS

1 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppijad:

- ilmutavad huvi psühholoogia aine vastu,
- saavad teavet põhiliste psüühiliste protsesside olemusest,
- saavad teadmisi enda ja teiste inimeste mõistmiseks ning oma edasiste õpingute ja/või tööalaste plaanide organiseerimiseks
- õpivad psühholoogia alaseid teadmisi kasutama eluliste probleemide lahendamisel.

2. Õppesisu:

Käsitletavad teemad.

2.1.Psüühiline kriis: kriisi kulg ja järelmõjud; traumajärgne stressiseisund; õnnetusjuhtum; katastroof; paanika.

2.2. Suhtlemine: tähelepanu; hoiakud; suhtlemisvahendid; suhtlemistehnikad; barjäärid suhtlemisel; konflikt; esinemisjulgus ja kriitikalreageerimine; agressioon.

2.3. Stress ja depressioon: erinevus, sümptomid, abi; toitumishäired; väsimus.

2.4. Erinevad seksuaalsed suundumused. AIDS, HIV; narkomaania.

2.5. Lapsed: ealised iseärasused; raskused õpetamisel; abi ja toetamine.

2.6. Töö ja karjäär: riskid; tööintervjuu; elulookirjelduse koostamine.

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- inimeste erinevate käitumisviiside põhjusi ning sellele vastavalt oma edasist tegevust planeerida;
- suhtlemise, s.h. aktiivse kuulamise põhitõdesid ning oskab neid vastavalt olukorrale kasutada;
- erinevaid käitumisviise ja abi (s.h. eneseabi) andmise võimalustest kriitilises- ja/või konfliktises olukorras (s.h. kriitikale reageerimine);
- kuidas kandideerida uuele töökohale, kuidas käituda tööintervjuul;

oskab:

- koostada elulookirjeldust ja selle juurde kuuluvat kaaskirja.

4. Hindamine:

Õpilaste teadmiste hindamine toimub teemade kaupa iga läbitud teema järgselt. Arvesse lähevad nii kontrolltööde tulemused kui ka tundides ülesnäidatud aktiivsus/passiivsus. Lõpphinne kujuneb semestrihinnetest.

5. Kasutatavad õppematerjalid:

Psühholoogia gümnaasiumiõpik. Jüri Uljas, Thea Rumberg. Kirjastus Koolibri, 2002.

Psühholoogia alused. T. Bachmann, R. Maruste. Kirjastus Ilo, Tallinn, 2001.

Suhtlemisoskused. M. McKay, M. Davis, jt.

Suhtlemispsühholoogia. A. Kidron. Kirjastus Valgus. Tallinn, 1986.

Nõustamispsühholoogia. A. Kidron. Kirjastus Mondo. Tallinn, 2002.

Inimesetundmine. A. Adler. Kirjastus Kupar. Tallinn, 1995.

Dünaamiline psühhiaatria. J. Cullberg. Stockholm Care AB, trükk I-Print, K-Järve, 1994.

Psühhiaatria taskuraamat. L. Wettenberg. Stockholm, 1992.

Depressioon. J. Saarma. Kirjastus Valgus. Tallinn, 1995.

Stressi teejuht. Koost. T. Elenurm, A. Kasmel jt. Eesti Tervisekasvatuse Keskus. Tallinn, 1997.

Uimasteid trotsides. T. McGill. Kirjastus Varrak. Tallinn, 2003.

Kasvatuse võim ja võimetus. T. Kuurme. TPÜ Kirjastus. Tallinn, 2003.

Lapse arendamise ja õpetamise probleeme koolis. P. Leppik. Tartu Ülikooli Kirjastus, 2000.

KUNSTIAJALUGU

1 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- omandab teadmisi kunstiliikidest ja nende arenguloost,
- kujundab oma kunstimaitset, õpib vaatlema ja hindama kunstiteoseid,
- oskab analüüsida massimeedia informatsiooni,
- arendab kujutlusvõimet, vaatlusvõimet ja abstraktset mõtlemist.

2. Õppesisu

Käsitletavad teemad:

2.1. Kultuuri ja kunsti mõiste. Kunst ühiskonnas aja selle erinevad käsitlusviisid. Kunsti liigid.

2.2. Üldine kunstikultuuri ajalugu. Kunsti tekkimine ürgajal. Idamaade ja antiikkunst. Mesopotaamia ja Egiptus, Egeus ja Kreeka, etruskid ja Rooma. Varakristlik, Bütsantsi ja Vana-Vene kunst. Romaani ja gooti kunst. Renessans, barokk ja rokokoo. Klassitsism ja romantism. Realism. Naturalism ja impressionism. 20 saj. I poole kunst- postmodernism, sümbolism, juugend, kubism, Bauhaus, ekspressionism, sürrealism. 20 saj. II poole kunst- modernism, postmodernism, popkunst, kontseptdualism, hüperrealisminstallatsioon, tegevkunst, kineetiline kunst

2.3. Kunst Eestis. Kunst Eestis keskajast 19. sajandini.

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- erinevaid kunstiliike,
- kunsti ajaloolist arengut läbi erinevate sajandite ja kunstistiilide,
- Eesti kunsti tuntumaid autoreid kuni 19. sajandini

4. Hindamine

Hinnatakse:

- erinevate kunstiliikide tundmist,
- erinevate stiilide esindajate ja nende tuntumate teoste tundmist,

- Eesti kunsti tuntumaid esindajaid kuni 19. sajandini
Hinne kujuneb tundidest osavõtust ning aktiivsest kaasatöötamisest. Tuntumate kunstiteoste ja kunstistiilide tundmisest. Lõpphinne kujuneb semestrihinnete põhjal.

5. Kasutatav õppematerjal:

„Peatükke kunstiajaloo” koost. Rimmel, jt.

„Üldine kunstiajalugu” J. Kangilaski

„Lühike Eesti kunsti ajalugu” S. Helme

Illustreeriv pildimaterjal

ÜHISKONNAÕPETUS

1 õn

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- oskab ühiskonnas toimuvaid protsesse märgata ja mõista,
- oskab seostada Eestis ja rahvusvahelises elus toimuvaid protsesse,
- oskab end määratleda kodanikuna,
- tunneb ühiskonna-alast terminoloogiat,
- tunneb tähtsamaid ühiskonnateooriaid,
- oskab kasutada teabe hankimisel erinevaid allikaid,
- oskab leida, üldistada, hinnata ja edastada ühiskonda puudutavat teavet,
- suhtub kriitiliselt massiteabesse,
- oskab osaleda diskussioonis ja oma seisukohta kaitsta.

2.Õppesisu

Käsitletavat teemad:

2.1. Ühiskonna areng ja struktuur.

2..2.Riik. Riigikorrad. Valitsemisvormid. Võimu ja riigi seos. Võimu tunnused.Õigus ja selle teke. Õiguse struktuur.EV õigussüsteem.

2.3.Kodanikuühiskond. Tsiviilkultuur. Poliitilised ideoloogiad. Parteid. Huvigrupid. Ametiühingud ja kutseliidud.

Mittetulundusühingud.Valimised ja nendega seonduvad kodanikuõigused. Riigi- ja kodanikukaitse.

2.4.Ühiskonna valitsemine. Õigusriik, selle olemus ja tunnused.Võimude lahusus. Parlament. Valitsus. President. Regionaalne valitsemine. Kohalikud omavalitsused.

2.5. Majandus ja heaolu.Turumajandus. Riigieelarve, selle tulu- ja kulubaasi kujundamise põhimõtted. Pere eelarve. Ebavõrdsus ühiskonnas.Majandusarengu- ja inimarengu seos. Sotsiaalkindlustus ja sotsiaalabi. Tööhõive, seda mõjutavad tegurid. Tööseadusandluse alused. Töötute sotsiaalne kaitse.

2.6.Rahvusvaheline koostöö ja julgeolek Euroopas. Eesti ja eurointegratsioon. Eesti ja Euroopa Nõukogu. Eesti NATO liikmena. Eesti Euroopa Liidu liikmena

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- milline on ühiskonna struktuur,
- demokraatlikku valitsemise süsteemi ja põhimõtteid,
- oma põhiseaduslikke õigusi ja kohustusi,
- eurointegratsiooni probleeme ja võimalusi;

oskab:

- määratleda oma kohta ja võimalusi kaasaja maailmas, töötada ja elada turumajanduslikus ühiskonnas, osaleda ühiskonna elus, kaitsta oma huve ja õigusi,
- leida sotsiaalpoliitilist ja majandusalast teavet, seda süstematiseerida ja kasutada.

4.Hindamine

Hinnatakse:

- õpilase individuaalseid võimeid,
- suulises arutluses ja diskussioonis aktiivset osalemist,
- terminoloogia, faktoloogia tundmist,
- põhikontseptsioonide omandamist,
- probleemide analüüsimise oskust,
- iseseisvalt materjalide hankimise aktiivsust.

Hindamisel eristatakse kolme vaatlustasandit:

- omandatud ainealased teadmised,
- omandatud sotsiaalsed oskused,

- aktiivne ja vastutustundlik kodanikuosalus.

Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamine on kompleksne, et oleks arvestatud nii intellektuaalsed oskused kui oskused neid rakendada.

Hindamine peab olema õpilase jaoks motiveeriv ja innustav. Kokkuvõtva hinde aluseks on õppenädala lõpus esitatud õpitulemused.

5. Kasutatav õppematerjal

Peep „Ühiskonnaõpetus gümnaasiumile”;

Kõiv, Mäesalu, jt., „Inimene, ühiskond, kultuur”;

A.Toots, Möldre „Ühiskonnaõpetus XII klassile”

Lisamaterjalid: seadusandlikud aktid, meedia, erakondade materjalid jms.

LIIKUMINE

2 õn

1.Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õpilane:

- arendab oma kehalist toonust ja koordinaatsiooni läbi erinevate tantsustiilide(klassikaline-, modern-, rahva-karakter-, ajalooline-, estraad-, improvisatsioon ja loovtants) tutvustamise;
- arendab välja oskuse märgata stiilimoodustavaid elemente, eristada koreograafilisi keeli, ning õppida neid paremini valdama ja interpreteerima vastavalt lavalise kujundi ehk rolli nõudmistele.

2. Õppesisu

2.1. Klassikalise tantsu alused. Tegevus on suunatud “kehatunnetuse” leidmisele – inimene, kui tervik. Füüsilise kontsentratsiooni saavutamine. Keha liinide väljakujunemine, liikumise graatsilisuse saavutamine. Harjutamine: kõndimine ja orientatsioon ruumis, kontaktide loomine, parter ja keskel. Hüpped, diagonaalid. Harjutused keskel ja tugipuu juures.

2.2.Tantsuelemendid.Eri lihasgruppe koormavad harjutused(kõhu-, selja-, jala-, kätelihased)

Contraction-reliase, painutamine(rullimine alla-ülesse), battement tendu, demi plie, swing, falling, ball-change j n.e. Demi plie, battement tendus, battement tendus jette, rond de jambe par terre, battment relelevelend. I-III port de bras.

2.3. Karaktertantsu alused. Tantsuetüüdid ja modern- jazz stiil.Nüüdistantu põhimõtted.Improvisatsiooni põhimõtted.

2.4. Eesti tantsu alused. Eesti rahvatantsu elemendid.

2.5. Ajaloolise tantsu alused. Liigutuste väljendusrikkuse ja emotsionaalsuse arendamine, õppida eristama erinevaid temperamente leidmaks esitaja individuaalsust Tutvumine ajalooliste tantsudega ja õpilastes stiili tunnetuse ja aristokraatlikkuse kasvatamine.

3. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- klassikalise tantsu elemente ja liikumise põhimõtteid,
- karakter- ja nüüdistantsu erisusi ja elemente,
- eesti rahvatantsu elemente ja liikumist,
- ajaloolise tantsu elemente ja stiilivõtteid,

oskab:

- võtta kätehoiakuid, poose ja liikuda erinevates stiilides tantsunumbrites,
- esitada klassikalise tantsu etüüde,
- esitada karakter- ja nüüdistantsu elemente, improviseerida,
- esitada vähemalt ühe eesti rahvatantsu.

4. Hindamine

Hinnatakse:

- erinevate tantsustiilide tundmist,
- klassikalise, karaktertantsu ja eesti tantsu elementide esitamist etüüdidena või tantsuna.

5. Kasutatav õppematerjal

Juta Lass, 2004. Klassikalise tantsu algõpetus-harjutused tugipuu juures. Tallinn: TPÜ kirjastus.

Ülle Toming, 2004. Abiks karaktertantsu õppijale. Tallinn: TPÜ kirjastus.

LISA 1

PRAKTIKAJUHEND

1. Õppepraktika läbiviimine

Õppepraktika jaotub:

- koolisisene õppepraktika (praktika, mille täies mahus korraldab kool),
- kooliväline praktika (toimub praktikabaasis- selleks valitakse orkestrid, koorid, raadiotöö, muusika- ja üldhariduslikud koolid vms).

Õppepraktika läbiviimine toimub vastavalt kooli õppekavale ja õppetöö graafikule.

Õppepraktikat planeerides lähtutakse:

- õppepraktika üldeesmärkidest,
- õppija individuaalsetest eesmärkidest ja ülesannetest.

2. Praktika dokumendid

- praktikapäevik,
- praktikaleping, kui praktika toimub praktikabaasis,
- praktika aruanne (praktikabaasipoolne hinnang), kui praktika toimub praktikabaasis.

3. Õppepraktika hindamine

Praktikat hindavad koolipoolne ja praktikabaasi poole juhendaja.

Hindamisel arvestatakse:

- praktika eesmärkide ja ülesannete täitmist,
- praktika aruannet

- praktikabaasi poolse juhendaja hinnangut.

Õppepraktika eest vastutavate isikute kohustused

1. Õppija kohustused

Õppija:

- püstitab lähtuvalt õppepraktika üldeesmärkidest individuaalsed praktika eesmärgid ja teostab eesmärkide saavutamiseks õppepraktika ettenähtud mahus,
- täidab õppepraktika läbimiseks ettenähtud ülesanded.

2. Koolipoolsete juhendajate kohustused

Koolipoolne juhendaja/erialaõpetaja:

- aitab õppijal planeerida praktika individuaalseid eesmärke,
- on õppijale nõuandjaks praktika eesmärkide saavutamisel,
- juhendab ja nõustab õppepraktika vältel teostatavat praktilist tegevust,
- külastab õppijat vajadusel praktikabaasis või võtab ühendust telefoni või e-posti teel,
- hindab osakonna poolt korraldatud esinemispraktikat

Osakonnajuhataja:

- koostöös erialaõpetaja ja praktikajuhiga suunab õpilasi praktikale
- omab ülevaadet osakonna õpilaste praktika-alasest tegevusest
- hindab õpilast koos erialaõpetajaga

Praktikajuht:

Vastutab praktika korraldusliku poole eest:

- vastutab esinemispraktika reklaami ja arvestuse eest,
- koostöös praktikabaasidega valmistab ette lepingud, vahendab õpilasi, vastutab reklaami ja praktikabaasi esinemistingimuste eest,
- koondab praktikabaasipoolse tagasiside,

- informeerib kooli, praktikabaasi, avalikkust praktikaga seonduvast vastavalt vajadusele.

3.Praktikabaasi poolse juhendaja kohustused

Praktikabaasipoolne juhendaja on praktikabaasi poolt määratud vastava ettevalmistuse saanud spetsialist.

Praktikabaasipoolne juhendaja:

- tutvub õppija praktika üldeesmärkide ja õppija individuaalsete praktikaeesmärkidega,
- annab õppijale pidevalt arendavaid hinnanguid tema tegevuse kohta terve õppepraktika jooksul,
- informeerib jooksvalt õppepraktika koolipoolset juhendajat õppepraktika kulust ja tekkinud probleemidest,
- annab praktika sooritamisele omapoolse hinnangu.

Lisa 2

Lõpueksami läbiviimise juhend

1. Üldsätted

- 1.1. Käesolev juhend sätestab eksamikomisjoni moodustamise ja töö ning lõpueksami läbiviimise korralduse ning hindamiskriteeriumid.
- 1.2. Eksamikomisjoni töö eesmärgiks on kontrollida õppija teadmiste ja oskuste taseme vastavust antud eriala õppekavast tulenevatele nõuetele.
- 1.3. Lõpueksamit on võimalik ühitada kutseksamiga, lähtudes erialavaldkonna kutsekvalifikatsioonieksami nõuetest.

2. Eksamikomisjoni töökord

- 2.1. Eksamikomisjoni moodustab kooli direktor käskkirjaga.
- 2.2. Eksamikomisjon on vähemalt kolmeliikmeline.
- 2.3. Eksamikomisjoni tööd juhivad komisjoni esimees, kes on kõrgema muusikaõppeasutuse tööandja esindaja.
- 2.4. Eksamikomisjoni liikmed on erialavaldkonna pedagoogid.
- 2.5. Vaidlusalustes olukordades on eksamikomisjoni esimehel topelthinde õigus.

vastava valdkonna, kutseliidu või

3. Lõpueksami läbiviimine

- 3.1. Lõpueksamid viiakse läbi erialale sobivas vormis kooli poolt määratud ajal.
- 3.2. Lõpueksami sooritamise nõuded määrab kooli õppekava ja läbiviimise korra kooli õppekorralduse eeskiri.

4. Lõpueksami hindamise kriteeriumid

- 4.1. Lõpueksamit hinnatakse vastavalt Haridus- ja Teadusministeeriumi poolt kutseõppele kehtestatud hindamiskriteeriumitele.

5. Lisasätted

5.1. Lõpueksami ebaõnnestumise korral on korduseksamit võimalik samalksamiperioodil üritada üks kord.

5.2. Lõpueksami aega saab muuta mõjuvatel põhjustel kooli juhtkonna loal.

Lisa 3

Õppe- materiaalse baasi iseloomustus

Koolis on õppijaile kasutamiseks alljärgnevad õppematerjalid ja -tehnilised vahendid:

1.Audio- visuaalvastuvõtjad:Digidesign 192 I/O, Digidesign M-Box, M-Audio Delta 1010, PreSonus Firepod

2.Mikserid: Tascam DM-24,Behringer Eurorack MX-802

3.Kontrollerid: Digidesign Command 8M-Audio Keystation 49

4.Mikrofonid:Shure SM81 (2tk),AKG D112,AKG c4000b (2tk)

5.Monitorid: Genelek 8040a (2tk)

6.Arvutid: Apple G4,PC Athlon 3000+,MacBook (Laptop)

7.Mini-discid:Sony MD mz-n707 (MiniDisk),Tascam DA-20 (MiniDisk)

8.Noodid, heliplaadid, videod

Õppekava koostajad

Rene Keldo, helindamise eriala osakonna juhataja,

Hannes Valdma – eriala kutseõpetaja,

Raul Aan – eriala kutseõpetaja,

Avo Ulvik – helindamise eriala kutseõpetaja,

Kaie Kant – muusikateoreetiliste ainete osakonna juhataja

Raili Sule – muusikateooria osakonna juhataja ja muusikloo õpetaja,

Maire Nagla – üldklaveri osakonna juhataja,

Tiit Juurikas - arvutikasutusprogrammide, pillide tundmise ja arranžeerimise ainete kutseõpetaja,

Piret Männilaan - üldhariduse osakonna juhataja,

Marje Reimund – praktikajuht,

Tiina Keel - õppejuht